

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ție.
Mulțumite publice și Loc de
schis costă fiecare ștr 20 fr.
Manuscrisurile nu se iau
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIV.

CONȚINUTUL
Anul XIV. 28 Cor.
Anul XIV. 14
Anul XIV. 2-40
Anul XIV. de Duminică
Anul XIV. 5 Cor.
Anul XIV. România și
Anul XIV. 10 Cor.
Anul XIV. pentru Ro-
Anul XIV. străinătate pe
Anul XIV. 40 franci.

Proiectul de răspuns al partidului național.

Am văzut că Dr. Teodor Mihali a dat citire proiectului de răspuns la mesajul partidului național. Cine cunoaște cât de puțin stările din Ungaria, știe că grație și procedurii electorale, acești deputați naționali și cari au prezentat proiectul, reprezintă cel puțin jumătate din cetățenii țării. Glasul celor 8 milioane de nemaghiari asupriți și neînțeleși de 10 de ani în drepturile lor este în glasul acestui manifest. El va primi sancțiunea legală a majorității, dar prin puterea adevărurilor ce conține, prin sinceritatea cu care desvăluie partea cealaltă a medaliei ungurești, proiectul acesta va rămâne istoric. Cine va studia în viitor să studieze istoria luptelor noastre politice și parlamentare, va găsi să se oprească la actul acesta și va găsi să-l utilizeze spre a completa icoana țării din țara ungurească. Nu ne îndoim că lumea politică din Austria îi va da o atenție cuvenită și va înțelege că în proiectul acesta se vestește glasul viitorilor și al viitoarelor evoluții spre cari țara și cetățenii fatal vor trebui să se îndrumeze, spre a scapa de aparențele înșelătoare de astăzi. Acesta este meritul cel mai mare al proiectului nostru. Nota lui de căpetenie este sinceritatea. Actualul guvern și chiar și partidele ungurești de opoziție acoperă țara adevărată a țării cu un paravan. Ei proiectează în străinătate icoana unei țări curate ungurești, a cărei viață e curată ungurească și care nu cunoaște decât o singură dorință națională ungurească. Proiectul nostru de răspuns ridică vălul de pe această minciună.

Este mai ales remarcabil curajul cu care desvălește falsificarea voinței țării prin procedurile din urmă. Se spune pe față că corupție și ilegalitatea au serbat orgii. Banul este mobilul care a adus atâtea voturi în favoarea guvernului. În felul cum este formulat acest pasaj, în proiectul lui, el pare de a dreptul un răspuns plin de adevăr și îndrăzneală, dat în proiectul din mesajul coroanei, în care se constată cu bucurie rezultatul alegerilor și consfățesc alegerile ca expresia adevărată a țării. E o nemulțămire adâncă, o nemulțămire reținută ce se exprimă pare că în proiectul nostru.

Partea cea mai însemnată a proiectului este însă aceia privitoare la votul universal și la politica de asuprire și maghiarizare ce se urmărește contra nemaghiarilor. Votul universal cu toate atributurile de egalitate, secretul și comunismul este punctul întâi al cererilor formulate de proiect.

Reforma asta precedează chiar și înșirarea plângerilor noastre de căpetenie, a cererilor de desnaționalizare. Însemnătatea extraordinară justifică însă rolul deosebit

ce se dă reformei electorale înainte de orice altă chestiune.

În pasajul acesta subliniem mai ales protestarea ce se formulează de acum contra unei falșifiări a votului universal prin o reformă nedreaptă și împărțirea meșteșugită a cercurilor electorale.

Printr'o reușită trecere se înlănțuie chestia imediat de-a politicii de maghiarizare.

Autorul răspunsului a invocat, printr'o bună inspirație, trecutul în care Suveranul a dat altă atențiune chestiei naționale din Ungaria. În anii 1861 și 1866 împăratul însuși a adresat parlamentului unguresc o admonestare, cerându-i să acorde drepturi largi și instituții naționale și nemaghiarilor.

Remarcăm faptul că despre legea de naționalitate se spune că »legea asta satisface trebuințele naționale legitime numai în parte și în măsură foarte redusă«. Este foarte bine că se recheamă asta în amintirea generației de azi.

Sânt atâți oameni cari formulează azi ca dorința noastră supremă și cea mai exagerată execuția acestei legi, care bunăoară nu ne îngăduie nici măcar dreptul învățământului național. Față cu acești oameni trebuie să se amintească că înaintașii noștri în 67 - 68 au refuzat să se mulțumească cu legea de naționalitate.

Nu avem nici un motiv de a reduce azi măsura pretențiilor noastre naționale cari rămân veșnic aceleași și nu vor putea fi reduse decât de oportuniști.

În pasajele următoare ale răspunsului se înșiră apoi legile și ordonanțele principale cari au înfrânt și modificat cu desăvârșire legea de naționalitate. Se amintește cu deosebire legea lui Apponyi și circulara lui pentru maghiarizarea catechizării. Din nemulțumirea ce răsare pe urma lor se prevăd »pagubele luptelor de rasă ce sânt pe punctul de a izbucni și cari ar putea aduce atingere condițiilor de existență a statului nostru«. »După convingerea noastră, încheie acest pasaj, consolidarea țării ungurești nu se va putea realiza decât printr'o politică de stat care știe să puie în conglăsuire cerințele integrității teritoriale de stat cu condițiile de existență ale diferitelor popoare.« Propoziția asta e o formulare lapidară a tuturor năzuințelor noastre politice.

Partea din urmă a proiectului se ocupă cu chestiile de legiuire cele mai actuale. În reforma administrativă întâlnim mult cerută desființare a virilismului și a dreptului de candidare, de pe urma căreia am suferit atâta. Se amintesc apoi acțiunea de colonizare care »a sămănat germeii urei între fiii de diferită naționalitate ai țării«. Proiectul nu a uitat să amintească și cererea după autonomie națională a bisericii unite, independentă de biserica romano-catolică. E un pasaj ce trebuie reținut și arată că partidul național reprezintă de o

potrivă interesele naționale ale amânduror biserici românești.

Proiectul dă o deosebită atențiune chestiilor economice, măsurilor ce trebuiesc luate pentru ocrotirea claselor sociale de jos. Partidul național a înțeles că el nu poate fi numai reprezentantul intereselor pur naționale ci și sociale și economice ale poporului. E o parte cam neglijată de direcția politicii noastre și ne bucurăm că partidul dovedește că nu-i lipsit de *nervul social și economic* în politică.

Am dori cel mult să se părăsească aceia cochetare falșă cu grațiile socialismului care se manifestă în înșirarea atributelor când se vorbește de »împrejurările politice, sociale și naționale.« Postpunerea atributului național după cel social și economic ar putea crede că pentru noi socotim mai importante chestiile sociale și economice decât cele naționale. După convingerea noastră însă soluțiunea chestiei naționale trebuie să primeze pe cea socială și numai după satisfacerea ei poate fi vorba de soluțiunea chestiei proletariatului.

Observația ce facem atinge însă numai forma răspunsului și privește o parte neînsemnată. Cu atât mai multă laudă trebuie să aducem fondului ei și felului cum chestiile sânt grupate și exprimate cu claritate și energie simplă și nemeșteșugită, într'un stil care adesea se ridică la înălțimi de limpezime sucin și lapidară.

Nu ne îndoim că el va face întreg efectul său dorit asupra lumii politice ungurești ca și celei străine. Presa creștină din Viena îl va rezuma amănunțit și atunci credem că el va ajunge și sub ochii Aceluia căruia e adresat precum și Acelui căruia se vor adresa mâne aceste manifestații importante.

Textul proiectului.

Malestarea Voastră împărătească și apostolică regească! Înalte stăpâne!

Vă salutăm cu respect omagial și Vă mulțumim pentru îngrijirea părintească, cu care ați binevoit a deschide în persoană parlamentul de față, pentru a ne putea începe munca de legiuitori, spre ridicarea măririi tronului și consolidarea puterilor țării.

Avem adâncă convingere, că puterea monarhiei, strălucirea tronului, tăria statului și fericirea popoarelor din țară nu se poate realiza decât prin armonia deplină a celor doi factori ai puterii legiuitoare și prin activitatea lor constituțională.

În același timp este de datoriu, noastră patriotică de a mărturisi credința că activitatea lor armonică atât de dorită și necesară nu se va putea înfăptui decât înându-se samă de trebuințele simțite de popoarele țării.

Cu adâncă îngrijire pentru viitorul țării, trebuie să declarăm însă imediat în fața Majestății Voastre că parlamentul adunat acum nu reprezintă voința adevărată a popoarelor din țară. De o parte legea electorală de astăzi răpește unei mari mulțimi de cetățeni puțința de a contribui la reprezentarea țării într'un chip conform cu trebuințele adevărate, simțite de popoare, de altă parte la alegerile trecute deținătorii puterii au săvârșit abuzuri atât de mari, încât voința adevărată a po-

poarelor nu a putut să fie exprimată. Corupțiunea a fost fățișă. Inlăturile exercitate prin bani asupra conștiinței și convingerei politice adevărate a alegătorilor, nu au ajuns numai un scandal general, ci trebuie să ridice din punctul de vedere al moralei publice îngrijorări adânci în sufletul cetățenilor iubitori de tron și de țară. Ingerințele părtinitoare ale funcționarilor administrativi, ale funcționarilor de stat și chiar ale jandarmeriei au crescut în măsură mai mare decât oricând sub regimul constituțional; dispozițiile legilor au fost nesocotite cu desăvârșire până și de o mare parte a președinților electorali.

Oricât de mult ne dăm prin urmare sama că un mare număr de probleme însemnate și urgente trebuie rezolvite de parlament, și ori cât dorim progresul pașnic al țării noastre și întărirea ei pe toate terenurile, totuși nu putem trece sub tăcere convingerea noastră adâncă, că majoritatea parlamentară, formată prin asemenea mijloace nu este îndrituită de a invoca voința popoarelor din țară în sprijinul activității sale și nu este nici chemată, nici menită de a făptui reorganizarea indispensabilă a vieții noastre de stat cerută de evoluția timpurilor.

Majestatea Voastră, o criză politică bântuie de zeci de ani țara și înlăntuie toate puterile ei vitale.

Orice încercare constituțională pentru curmarea definitivă a acestei crize și pentru întărirea statornică unei ordine care să garanteze mersul liniștit al vieții publice a rămas nerodnică. Cunosând cauzele adânci ale acestei împrejurări regretabile am căpătat convingerea fermă, că actualele cadre ale constituției sânt neîndestulătoare pentru satisfacerea trebuințelor publice și ale statului ungar. Avem convingerea că a sosit timpul pentru lărgirea acestor cadre și că ele trebuie să capete un cuprins nou, deplin corespunzător împrejurările politice, sociale și naționale schimbate.

Reformarea Ungariei în spiritul vremii nu se va putea realiza decât prin legiuirea votului universal, egal, direct, secret și comunal. Orice încercare care ar căuta să falsifice această idee mare, prin lozinci amăgitoare, ar împiedeca consolidarea țării.

O asemenea reformă ar face prin mijloace meșteșugite expresia voinței adevărate a popoarelor cu neputință și împiedecă armonia necesară a celor doi factori de legiuire.

Reforma va fi sinceră și trainică numai dacă parlamentul reprezintă voința, dorințele și trebuințele adevărate ale popoarelor din țară, căci numai din satisfacerea lor poate răsări în sufletul milioanele populației gândul patriotic de a

asigura cu bucurie și dărnice desfășurarea crescândă a așezămintelor necesare pentru siguranța statului și pentru mărirea tronului.

În temelul acestora, conformându-ne dorinței părintești pe care ați exprimat o atât de hotărât în mesajul de tron prin care ați deschis parlamentul din 1906, precum și în mesajul prin care ați deschis actualul parlament, — așteptăm ca guvernul Maj. Voastre, după satisfacerea exigențelor de neamănat — între cari socotim și în cheierea convențiilor cu România și statele din Balcani — fără întârziere și înainte tuturor celorlalte chestiuni să prezinte proiectul de lege despre votul universal, egal, direct secret și comunal dimpreună cu toate garanțiile necesare cari să asigure deplina libertate și curățenie a alegerilor.

Avem încredere neștrămutată că Maj. Voastră nu veți îngădui alcătuirea unui drept electoral care, pe de o parte, să excludă și mai departe din cadrele constituției clasa muncitorilor, din punctul de vedere al propășirii statului cel mai prețios element al populației, — și care, de altă parte, prin împărțirea circumscripțiilor electorale sau alte mijloace meșteșugite, ar jigni interesele popoarelor nemaghiare ale țării și astfel, făcând, în ce privește împărțirea drepturilor, deosebire între singuraticele popoare ale țării, dinadins ar face din nou cu neputință consolidarea țării. Consolidarea aceasta nu se poate întemeia pe nedreptate sau eghemonia unui popor asupra celorlalte popoare, ci numai pe satisfacerea în măsură egală a intereselor tuturor popoarelor și crearea sentimentului obștesc prin care fiecare cetățean cu drept cuvânt vede în interesul țării interesul său propriu.

Cu durere am constatat, deci, și de data aceasta că în înaltul mesaj al Maj. Voastre s'a omis a se înșira între problemele urgente ale parlamentului și rezolvirea, pe baza principiilor egalității de drepturi, a chestiunii naționalităților, — deși această chestiune a atras înalta băgare de seamă a Maj. Voastre și în vremile de mai înainte și deși Maj. Voastră, îngrijat de bunăstarea tuturor popoarelor de sub obdulrea Maj. Voastră, încă în anii 1861 și 1866 ați binevoit a adresa parlamentului Ungariei avertismentul, să acorde drepturi națiunilor nemaghiare și să se îngrijească de instituții, cari să asigure ființa națională a deosebitelor popoare din Ungaria.

Știut este, dovadă și datele oficiale ale recensământului de stat, că mai bine de jumătate dintre locuitorii țării nu sânt unguri. Și aceste popoare de naționalitate nemaghiară ale țării cu mândrie pot să afirme că au păștrat augustele dinastii, tronului prealalt și patriei întotdeauna cea

mai neclintită credință și că în curgul lor n'au șovăit în credința lor. Popoarele ale țării au, deci, tot dreptul să aștepte de la drele statului nostru, pretențiunile lor să fie satisfăcute; au dreptul să poată validita politiceste în mod concis și să se poată desvolta culturalcește și micesțe.

În conformitate cu aceasta îngrijire a Majestății Voastre a alcătuiri parlamentului 1868 legea XLIV despre egala îndreptăciți și egalității. Deși numai în mică măsură destulește pretențiunile naționale legiuirea popoarelor nemaghiare, — această lege năia de Majestatea Voastră nici odia și nu e nici astăzi executată. Dimpotrivă vernele cari s'au succedat au introdus ordinațiunilor, iar parlamentele pe care ființii dispoziții noi cari nu numai că înființat cele mai multe articole ale legii 1868, ci au urmărit chiar ținta de a despoarele nemaghiare ale țării de individual lor națională și a le contopi în națiunea maghiară.

Clasa intelectuală a popoarelor nemaghiare aproape cu desăvârșire disconsiderată în administrație, judicatură și celelalte oficii de Limba popoarelor nemaghiare e disconsiderată în ciuda dispozițiilor categorice ale legii în turile locuite de ele nu numai în instituțiile școlare de stat cari urmăresc reea poporului, — ci și în administrația și a județelor. Legea XXVII din 1907, în textul instruirii mai cu rod a limbii exclude popoarele nemaghiare ale țării de la delă puțința ca măcar în propriile lor culturale să se poată cultiva în limbă maternă, ci le face cu neputință să și propriile lor școli, chiar și cele mai necesare cunoștinți. Guvernul de mai înființă, s'a amestecat nechieamat și chiar și în chestiunea instrucției religioase stăruit să reducă și la instruirea religioasă limbii materne.

În urma acestei politici greșite popoarele nemaghiare ale țării au fost cuprinse de o nemulțumire. Cu îngrijire patriotică vedem gille nenorocitelor lupte de rasă cari sânt bucniască și cari pot să atingă chiar existență ale statului nostru.

Nu e îngăduit să expunem Ungaria la primejdii și în consecință pe acest teren să rupem cu sistemul din trecut. Consolidarea statului nostru trebuie s'o căutăm în

Pe mare.

I.

Treceam cu barca încet pe luciul
Invins de-o neînțeleasă teamă
Și 'n lacrimile nostalgiei
Întrezăream pe biata mamă.

II.

Și cum se cobora amurgul
Pe elegantele gondole,
Am adormit în raza lunii
Citind romanțe spaniole.

Insula Principilor 1910.

Catrena.

Un plic drăguț și roză
Cu slove ce nu mint,
Mi-a preschimbato mansarda
Într'un castel de-argint.

Sânt bolnav și simțesc în mine
Catrena asta când ți o scriu,
Că în curgul din a mea casă
Pleca-va singur un sicriu.

București, 25 Iunie 1910.

A. Cotruș.

La cișmeaua Jitarului.

Cum cobori priporul Șimnicului, în apropiere de orașul Craiova, ajungi la cișmeaua Jitarului, scobită în poalele dealului, ca un ochi u neadormit care lacrămează de veacuri.

De departe se aude șopotul izvorului, alunecând ca niște mărgele de argint pe sghiaburile înclinate, șopind apa din lăculețele ce se întind pe toată valea satului în jos.

Sălcii pletoase îi umbresc împrejurările, supt care poposesc carele nenumărate care trec la lărg, și unde cărașii găesc apă bună ca să și potolească setea pe timpul călduroaselor zile de vară...

Era început de primăvară. Măgurașii se desfăcuseră îmbrăcând codrul. Flori galbene de pășite și brebenei împodobeau pădurile, iar albăstrele se ridicau ca niște ochi dragi de supt frunzișul vesele. Tocmai de-arte, în mijlocul câmpului, întorcea plugul brazde lungi, grele, supt încordata otâncire a boilor. Era cald și bine. Din spre pădure venia miros de flori și ierburi. Mierle și grauri strigau prin ramuri cu glasuri înțelese, căci florii dragostei chemau natura întregă la viață nouă!

Din răsăritul soarelui pornisem cu prietenul Sandu către oraș. Amândoi eram cu voie bună. Am rîs tot drumul, am cântat, ne am povestit amintiri din copilărie, și n'am luat în samă vremea care se apropia de prânzul mare. Când ne-am trezit, trăsura cobora pe coasta Șimnicului.

Porumbarii din marginea drumului erau plini de flori albe. Prin grădini depărtate se vedeau

zarzării și merii înfloriți. Rândunele cerești iau zarea ca o dungă neagră, iar din dealuri veneau cântece de dor primăvăratic. Sub dealul Bucovățului se lămurea firul de argint al râului lângă care dormea orașul, învăluit cu o pălăie albă, străvezie.

Am oprit trăsura aproape de cișmeaua Jitarului, sub o salcie pletoasă. Ramuri inverzite și mătășorii mici, galbeni se lăsau de-asupra noastră ca niște brațe întinse de »bun venit«. Apa se prelingea ușor pe sub o podișcă putregărită lângă sghiabul cișmelei fluturau alțițele și îneca albe ca zăpada, la două fete ce înălbeau plaiul.

Ne-am apropiat cu pas domol de ele. Am vădit două erau frumoase. Una bălană ca spicul gălbui, cealaltă oacheșe ca întunericul codrului. Când ne-au simțit aproape, fără să și ridice capul au tras tulpănele pe ochi, strângându și cămășile peste sâni plini, dar nu s'au oprit din loc.

Pânza udă cleepăia de marginile sghiabului, când apa rece sărea în stropi mărunți, cadău obrajii rumeni.

— Bun lucru fetelor, le-am zis!

— Mulțămim dumneavoastră, ne-au răspuns într'un glas.

— Sânteți din Șimnic?

— Vezi bine că din Șimnic, zisă cea oacheșă.

Din satul cu oameni, răspuse cea bălană.

— Sânteți surori, le-am întrebat?

— Da, suntem surori, zise una făcând cu ochiul celeilalte. Dar, dumneata ce vrei să știi?

— Sânteți surori, zise una făcând cu ochiul celeilalte. Dar, dumneata ce vrei să știi?

— Sânteți surori, zise una făcând cu ochiul celeilalte. Dar, dumneata ce vrei să știi?

Văzând că le arde de glumă, am schimbat vorba:

popoarele nemaghiare, și nu în neunirea în mod artificial prin o politică de unitate de limbă, care și în sine e imitarea unității sentimentelor cu care numai din unitatea sentimentelor cu patriotică, cari și-au luat ființa dintr'o de interese concrescute în cursul unui sentimente patriotice cari atât la unguri, celelalte popoare sânt concrescute înal- propriile lor sentimente de rasă. Convin- e că întărirea firească a Ungariei numai prin o politică de stat și aducă în armonie cerințele de int- și constituțională a țării cu con- existență națională ale deosebitelor ei

decide de la guvernul Majestății Voastre grabnic parlamentul proiectele de să creeze această armonie și să satisfacă naționale legitime ale popoarelor ne- din țară. Și până atunci așteptăm dela ca, rupând cu principiul practic de gu- anterioare de a respecta legile după plac, executate legile în ființă fără considerare la cetățenilor și să desființeze toate cari jignesc drepturile lor naționale. în același timp să facă, cât mai în grabă, necesarii și pentru înlăturarea dispozițiilor care, întemlate pe politica de stat gre- până acum, — urmărind, sub lozincă uni- naționale, lista unificării de rasă — au stâr- mite popoarelor nemaghiare din țară ne- de stat.

Voastră împărătească și apostolică regească!

actualul parlament, în baza cauzelor ară- nu se poate considera de expresia adevărate a țării și deși, în consecință, ar ca, deodată cu legiuirea dreptului electo- democratic și cu realizarea egalității de drept, considerăm problemele ce revin actualului par- stăruite, totuși nu ne putem abține să ne arăta pe scurt și plini de supunere asupra acelor probleme mari și de-o in- cardinale, pe cari Majestatea Voastră revocă ale înșira în mesajul de tron drept de rezolvit.

restabilirea stării legale. Tot astfel, una din dorințele noastre de frunte e garantarea gospodăriei statului și întărirea cre- de stat Credem însă că actualul sistem impozite nu e nici potrivit, nici drept și ce- zarea pe baze noi a întregului nostru de impozite, în scopul ca sarcinile publice împartă mai cu dreptate între cetățenii sta-

Dar în satul ăsta, toate fetele is așa fru- ca voi?

Tote. Dar și flăcăii avem voinici ca bradul, ca șoimul. O! de i-ați vedea dumnea n' ați mai sta de vorbă cu noi acum...

Cum așa, întrebai năcăjit?

O! bine, cum să fie. Și schimbând de o vorba ne întrebă:

Dar dumneavoastră din cotro veniți, de de-

Din lume, răspunsei așa într'o doară...

Dar ce, v'ați supărat ne zise cea bălană, zându ne cu ochii ei albaștrii ca viorarele

Da, ne am supărat, le-am răspuns!...

Atunci, drum bun!... Cerați-vă norocul în

leul cu toți. Noi le priveam de departe,

când ele începuseră să sbată iar pânza de

ghilabului. Șopotul apei ce cădea din

isvorului, producea un cântec pustiu, sin-

Un cuc prinse a cânta pe un vârf de

Apoi altui, și iar altui!...

Căbura se lăsa de sus tot mai supărătoare!...

După un timp, cele două fete se ridicară, că

tului. Cerem aplicarea principiului progresivității în toate ramurile impozitelor și, în deosebi, re- formarea dării de pământ, pe baza unui cadastru regnicolar, absolut nou. În interesul clasei muncitorilor și peste tot în interesul micilor existențe, dar având în vedere principiul dreptății, socotim drept o necesitate arzătoare, casarea impozitelor puse pe cele mai necesare și articole de consum și în general a tuturor impozitelor de consum, a impozitelor indirecte, așa ca și pe acest teren să se valideze principiul suportării în proporții juste a sarcinilor.

În locul minimumului de existență, înființat nu- mai la aparență în noile legi de impozite, credem că e de o necesitate necondiționată să se asigure minimumul de existență nefalsificat și totodată și scutirea locuințelor indispensabile ale muncito- rilor, precum și asigurarea prin lege a inaliena- bilității locuințelor lor indispensabile. Una dintre datorințele inexorabile ale camerii e apoi aranja- rea prin lege a impozitelor comunale, munici- pale, bisericesti și școlare, așa ca stabilindu-se limitele maximele ale acestor categorii de impo- zite, comunele mai sărace să poată fi scutite de sarcina aproape insuportabilă a acestor dări. În schimb, credem că e cu dreptate și de dorit, ca impozitul pe articolele de lux, — impozit care a fost legiuir odată, dar care a fost desființat în curând după acela — să se înființeze din nou.

Luăm, cu mângăiere și cu adâncă supunere, la cunoștință gândul, izvorit din pornirea părin- tească a Majestății Voastre, gândul de-a reforma sistemul administrației noastre conform Impreju- rărilor și exigențelor schimbate ale țării și ne place a spera, că cu prilejul acestei reforme, care nu se poate înfăptui decât pe baza principiului autonomiei administrative moderne, casându-se instituția învechită a virilismului, precum și drep- tul de candidare, drept care împledecă orice va- liditate liberă a voinței cetățenilor — legitimize pretenții de naționalitate și limbă ale populației nemaghiare din țară, vor fi învrednicite de aten- țunea cuvenită, conform principiului, singurul corect, că fiecare popor să fie cărmuit în limba sa proprie. Așteptăm apoi ca aceasta să se facă tot asemenea și cu prilejul rezolvirii problemelor ce s'au pus în perspectivă pe terenul legislațiu- nel justitare. Între aceste probleme trebuie să în- șirăm în primul rând regularea prin lege a drep- tului de întrunire și asociare, precum și asigu- rarea într'un mod mai intens a libertății de cu- vânt și de presă.

Continuarea și aranjarea deaptă, pe calea legii a acțiunii de colonizare și parcelare, precum și aplicarea ei corectă și justă, o așteptăm cu dor, deoarece, cu deosebire pe terenul acesta, guver-

nele din trecut, prin modul lor de purtare, de grijă unilateral au săvârșit acte de o nedreptate eclatantă, iar prin neechitabilită lor pro edură de a nu împărtași popoarele nemaghiare ale țării din binefacerea acestei acțiuni, au sămănat sămânța pizmei între fiii de diferită naționalitate ai țării. Drept una din fintele cele mai de frunte ale propunerilor ce va face guvernul Majestății Voas- tre pentru sprijinirea intereselor comerțului, pen- tru prosperarea industriei și pentru ameliorarea stării muncitorimii, trebuie să fie, după convin- gerea noastră: îmbunătățirea referințelor de trai ale țării, deoarece ar fi o nenorocire de urmări incalculabile, dacă nu s'ar putea împiedica emi- grarea enormă ce o cauzează starea insuportabilă în care au ajuns referințele economice și de trai.

Dorim, ca guvernul Majestății Voastre să pre- zinte cât mai curînd proiectul menit să asigure atât pe seama bisericii romano-catolice, cât și pe seama bisericii greco-catolice române o autono- mie separată și neată-nătoare una de altă, pre- cum și proiectul despre dezvoltarea după drep- tate a congruiei preoțești. O dorință, tot atât de vie, a noastră e însă, ca autonomiile, garantate deja și prin lege, ale celorlalte confesiuni, să fie respectate și ca nedreptățile ce s'au făcut din partea guvernelor de mai înainte împotriva auto- nomiei singuraticelor biserici, să fie remediate.

Cerem executarea articolului de lege XX din 1848 față cu toate confesiunile din țară — pe baza egalității de drepturi. Practica urmată până acum de guvernele noastre cari au acordat unor confesiuni ajutoare disproportionat de mari, re- fuzând în același timp altor confesiuni și aju- toarele cele mai necesare, nu e proprie a deș- teptă în cetățeni sentimentul înțelegerii, ci devine izvor de nouă și legitimă amărăciune și de ne- încredere față de stat.

Promovarea chestiunii instrucțiunii publice e și dorința noastră cea mai ferbinte. Socotim ca cel mai mare interes al țării asigurarea propăși- rii culturale a fiecărui cetățean. În ce ne pri- veste pe noi, — vom munci ca fiecare popor al țării să se poată bucura de bunătație culturii sale naționale proprii, să și poată primi educația în această cultură și s'o poată promova fără pledeci, pentru că numai popoare bogate și culte sânt un reazim sigur pentru Tron și patrie depor- tivă, iar adevărată cultură se poate câștiga numai prin o educație religioasă-morală în limba ma- ternă.

Pe lângă rezolvirea chestiunea băncii comune, corespunzător intereselor economice ale țării, socotim și măturisim ca necesară dezvoltarea puterii de apărare în măsura și direcția ca să poată corespunde între toate împrejurările chie- mării, sale ca apărătoare a siguranței și poziției monarhiei. Chiar de acela cerem ca armata să fie scutită de înfrunța lozincelor înșelătoare și să rămână o instituție a statului, în care fiecare fiu al popoarelor Majestății Voastre să simtă că în același măsură li-se la la toți în considerare și religia, și naționalitatea și limba lui maternă.

Pătrunși de necesitatea de a face tot mai in- tensivă instrucția militară atât de importantă, so- cotim că corpurile de armată trebuie în așa fel organizate, încât instruirea soldaților întotdeauna și prețutindenea să se poată face în limba lor maternă. În același spirit așteptăm să vedem inac- tivată și noua procedură criminală militară și so- cotim că atât din punctul de vedere militar cât și din punctul de vedere al economiei naționale decretate prin lege a serviciului militar de doi ani, promis de guvernele ante- rioare ale Majestății Voastre, nu se mai poate amăna.

Cu satisfacție omagială am luat cunoștință din înaltul mesaj de tronjal Majestății Voastre că, a- lianțele monarhiei au rămas nealterate și că ra- porturile noastre cu toate puterile continuă a fi cele mai prietnești și ne exprimăm dorința fer- binte ca înțelepciunea Majestății Voastre, puterea monarhiei și întărirea popoarelor să statorni- ciască binecuvântările păcii ce rezultă din aceste raporturi prietnești.

Cu adâncă pietate ne aducem aminte de ani-

lineri, cari veneau cu pași domoli către cișmea, legănând pe umeri câte o furcă...

Atunci fetele se întoarseră către noi și ne zi- seră într'un glas:

— Luați o mal repede la picior, că uite, ne vin bărbații. Și de vor găsi aici...

— N'o să plecăm, le-am răspuns. Ba chiar o să le spunem că voi ne-ați chemat.

— A, ba bine, zise ce-a oacheșe, pe când cea bălană umplu pumnii de apă și aruncă de două trei ori în spre noi...

Uzi, cu fața rouată, ne-am depărtat de ceș- meaua Jitarului.

Când ne-am urcat în trăsură, ne-am aruncat ochii în urmă. Ce doi tineri stăteau răzimați de furci în fața ceșmeii. Alături de cruce fluturau alțițele celor două neveste; iar pânza udă clepăla cadentă, sbătută de marginile sghiabului...

Cucul se auzea cântând tot mai departe și tot mai rar. Un erete juca sus, în mijlocul câmpu- lui, pe când un stoi de vrăbii, cirpea într'un arjar stufoș...

Am pornit iar la drum în goana cailor, fră- mântând în minte imaginile celor două ne- veste... Și ce ochi frumoși aveau amândouă!... Par'că întregă primăvară cu florile-i frumoase, cu tine- rețea și parafumu i dulce se grămădise în făptura celor două femei, care înalbeau pânza la ceș- meaua Jitarului.

C. A. Giulescu.

Pentru cumpărare
de
pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

versara de 80 de ani a Maestății Voastre și ne rugăm de cel atotputernic că, spre bucuria tuturor popoarelor, să umple de mărire și mulțumire deplină șirul lung de ani în cursul cărora Maestătea Voastră va mai avea să se îngrijască de pe înaltul tron cu inimă părintească de fericirea acestor popoare.

Cu nestrămutată credință către patrie și tron sperăm că dorințele noastre legitime vor fi ascultate și rugăm pe Dumnezeu să reverse darul său asupra domniei părintești a Maestății Voastre.

Al Maestății Voastre împărătești și apostolice regești slugi plecate, — deputații parlamentului ungar-croat slavon și dalmatin.

Declarațiile P. S. Sale episcopului de Caransebeș. O corespondență oficioasă a guvernului *Bud. Tudósító* spune că declarațiile P. S. Sale episcopului M. Critea, reproduse și de noi nu pot fi autentice. Prelații români ar fi gata de a rupe cu politica partidului național care ar fi suferit o înfrângere deplină la alegeri. Atitudinea românilor moderați va atrage de direcția urmată de cîrmătorul dela culte în chestiile bisericesti și de instrucție publică. Dacă direcția asta va satisface așteptările românilor, atunci moderații vor porni o mare campanie contra năzuințelor politice exagerate ale partidului național. În sfîrșit oficiosul așteaptă o desmințire dela P. S. Sa episcopul Caransebeșului, pe care credem însă că nu o va vedea.

Este însă foarte important că nici oficiosul guvernului nu îndrăznește să dea moderaților nădejdea că li-se vor satisface nădejțile într-o schimbare politice ministrului de culte.

Cinci universități nouă. Pentru a pune capăt competiției orașelor ungurești pentru a treia universitate ungurească, guvernul a găsit soluțiunea cea mai comodă și simplă. A hotărît înființarea a cinci universități nouă și a unei școli politehnice. Fiecare oraș va primi deci ceia ce dorește. Numai contribuabilii nemaghiari vor fi mai puțin mulțumiți cu soluția asta care contribuie la luxul acesta de universități [pe cheltuiala lor și spre maghiarizarea lor.

Iată comunicatul unui ziar oficios »P. L.« în chestia asta:

După însărcinarea ministrului de Instrucție consilierul de curte Demeczky Mihály, însărcinat cu aceste lucruri încă de contele Apponyi, a elaborat proiectele pentru cinci universități nouă. Se proiectează înființarea a cinci universități nouă, anume în Pressburg, Cașovia, Dobrișin, Seghedin și Fünkirchen. În fiecare din aceste orașe se va înființa câte o facultate și la câteva din ele se vor înființa și școli superioare de agricultură. Proiectele cuprind și amănunte financiare și de construcții. Orașele interesate au făcut administrației învățământului propuneri atât de favorabile, încât acest mare progres cultural nu va implica pentru stat cheltuieli prea mari. Consiliul de miniștri se va ocupa probabil în curând cu chestia aceasta.

Noul ministru german la București. Din Berlin se telegrafiază că în locul lui Kiderlen-Wächter, fost ministru german la București, numit secretar general al ministerului de externe german, — a fost numit Dr Rosen, fost până acum ministru german în Maroc.

La Vârșet nu va fi alegere nouă. Fostul ministru de comerț, Láng, care a fost ales în două cercuri: la Vârșet și la Dobrișin, s'a declarat pentru mandatul din Vârșet, refuzându-și astfel mandatul răpit dela români și lăsând în voia partidului ungurești mandatul unguresc al Dobrișinului.

Interview cu prim ministrul bulgar. Un redactor al ziarului »Politische Correspondenz« din Viena a avut o întrevedere cu Malinov, ministru-președinte bulgar, care petrece acum în Viena. În această întrevedere, dl Malinov a făcut câteva declarații foarte interesante. Înainte de toate a constatat că relațiile dintre Bulgaria și Austro-Ungaria sînt nu numai bune, dar poartă un caracter amical. Primul-ministru a relatat cu o deosebită satisfacțiune schimbul de vederi ce l-a avut cu dl Aehrenthal, zicând că sincerile declarațiuni ale ministrului de externe austro-ungar i a făcut o excelentă impresiune.

Cu privire la congresul panslav din Sofia, dl Manilov a contestat cu energie că congresul ar avea un caracter politic; singurul adevărat scop al congresului este de a favoriza o apropiere culturală și economică între popoarele slave. Dl Manilov a respins mai ales bănuiala cumcă acel congres ar avea întrucâtva tendințe ostile Austro-Ungaiei.

Legăturile dintre Sofia și Constantinople sînt corecte.

Bulgaria urmărește cu liniște afacerea cretană și cu încredere că se va găsi o soluțiune convenabilă. Bărbați de stat nu au de fel dorința a se supune la darea unei soluțiuni favorabile acestei chestiuni și o atitudine contrară nu ar putea fi suag rată Bulgaiei care este recunoscută ca un element de pace și voiește să rămână astfel.

Scrisori din București.

Bibliotecă noi. — Biblioteca ovreiască. — Ovrei și propaganda protestantă. — Zvonuri despre tovărășia lui Mangra. — Guvernul român și mohamedanii.

București, 25 Iunie.

Grație gustului de citit, care se răspândește în mod îmbucurător, în București și-au făcut apariția în timpul din urmă o mulțime de biblioteci. Casele de editură se întrec în ce privește micimea prețului broșurilor, cea mai mare parte traducerii din autori străini cu nume ilare cunoscut. Pe lângă »Biblioteca pentru toți« și a »Minervei«, astăzi apar la București broșuri interesante în biblioteca *Lumina*, al cărei prim număr conține câteva foarte frumoase nuvele de Emil Gârleanu. Este apoi »Biblioteca nouă«, în format mai mare, care publică traduceri cu deosebire din literatura rusească. Prețul broșurilor din aceste biblioteci variază dela 30 la 75 de bani.

Îmbucurător ar fi faptul acesta, dacă instituțiile editoare n'ar rivaliza între ele numai în ce privește reclama și istințatarea prețului, ci și calitatea operelor. Căci adeseori se publică lucruri fără de nici o valoare. Traducerile sînt făcute adeseori de oameni, cari n'au nimic a face cu literatura. În aceste cazuri limba românească este chinată și schimonosită ca vai de ea. Acum în urmă cititorii sînt formal asinași de o nouă bibliotecă, *Biblioteca ovreiască* din care a apărut până acum trel numere. Subiectele sînt luate din viața evrellor, tratate fiind cu o vădită tendință anticreștinească. Primele numere publică traduceri într-o românească imposibilă din diferiți autori ovrei. Remarcăm între altele numele *David Leib Magdeburger* de *S. Kohn*. Subiectele sînt luate din viața evrellor din alte țări, mai ales din viața de ghetto. Editorii anunță însă că în curând vor publica nuvele și romane cu subiecte luate din viața evrellor din România »a căror viață atât de sbucurnată și de plină de persecuțiuni și suferințe, este un bogat izvor de inspirație«. Aici se va publica între altele falmoasa războare a suprefectului, un galimatias fără de sfârșit, în care cu o îndrăzneală ne mai pomenită se insultă autoritățile românești și se face apoteoza vânzătorilor de haine vechi și a celor cari otrăvesc țărînia din satele și țărgușoarele nenorocitei Moldove.

Ziarele evrești laudă această putere a culturii iudeice a acestei culturi.

Firește, pe noi ne interesează bibliotecă. Întâi pentru că e scrisă în străbun — schimonosit — învechite.

Alarmată de propaganda ce o face în țară, societatea românească a moasă acțiune pentru apărarea legii. În timpul din urmă avem de remarcat act al doamnelor române, cari au lăsat tatea ortodoxă, al cărei scop este de a paraliza acțiunea catolicilor în ticularile susținute de ei.

Șiți că astăzi și jidanii se plîng de ce se face în școli? Ziarele lor în contra felului cum se predă religia protestantă germană, unde majoritatea evrei. Căci ei au în primul rând neglijat cultura românească. Ascultăți se jeluiește *Curierul Izraelit* în propaganda:

»Pentru a ne putea face o slăbă țele ce ei desfășoară numai în București să arătăm că numai școala misionară str. Oiteni e frecventată de peste 600 iar cea superioară din str. Negustori de 400. Aici ei nu se mărginesc numai a dăca copiii toată ziua despre »Hilf Marie« și »Hilf Marie«; și lu ch'ar să amăgească rinților neținând cursuri Sâmbăta și sârbători evrești. În schimb însă »Fraternitate« și se atragă pe micii copii ca regulat în fiecare Sâmbăta și sârbătoare la biserică protestantă, când fiecare o poză sau altă jucărie, iar după ce anumit număr de poze, căpătă o carte, prinde tot felul de legende tendențioase.

Nu se mulțămesc cu atât. Școlile sînt de cât niște școli pregătitoare instanță misionară, care își are sediul în lim și de unde se recrutează leneșii a împărăștia apoi ideile misionare.

Protesteze alături de noi toți acei cari sufletul evreiesc nu e un ce conștient pentru care cultura strămoșească nu este pe care l'am putea schimba pe promisiunile milor veniți și cu puteri unite să punem celei mai pervertitoare propagandă, care v'odată printre evreii din țară.

Așa se manifestă îndignitatea în contra propagandei, care nu există. Că ei bine misionarii străini că orice prinde fii lui Israel și zadară. Însă că, după ce nu-i silește nimeni să copii la aceste școli, au aerul de a pune studiile cari se propun, precum și felul de punere.

Și fiind că este vorba despre ovrei lăsa neînregistrat un zvon, care circula în rești. Se știe că până mai dăunând redactorilor bucureștene erau recrutați în mare parte ovrei. Astăzi aceștia au început a nu mai căutare, deoarece lumea s'a săturat de și de moravurile introduse de ei în presă. afirmă că unul dintre acești gazetari ovrei dus la Budapesta, unde vicarul Mangra și lui vor scoate o gazetă pentru propaganda lor. Perechea ar fi cât se poate de interesantă. Un călugăr ortodox, lucrând la același un jidan habotnic, înfrățit amândoi de aceste gaste de neamul românesc. Dacă nici un gazetarului evreu importat din București, namentali români nu vor putea câștiga atunci, veșni a pomenire tuturor aspirațiilor parvenire. Ar fi însă inter sat să știm pătruns Șalușinski în această privință. Trebuie să se volte bietul om când va afla de noul tovărășie ideii, pe cari plănuesc a l-i aduce din agenții români al guvernului.

	<p>FABRICA DE OBLOANE JALUSINE DE ESSLINGEN CONTRA RAZELOR SOLAR SI STORURI</p>	<p>RONA ERNÓ BUDAPEST TELEFON 23-85</p>	<p>IZABELLA UTGZA 47. TELEFON 23-45.</p>
---	--	--	---

...avea dreptate. Dacă e vorba de gazetari să se preteze la orice, nu ne avem noi acolo noiștri evrei? Noi avem jidanii noștri. Salajinski, protestează!...

Constanța s'a făcut erl cu o deosebită solemnitate punerea pietrel fundamentale a noii clădire pe care guvernul român o ridică, cu chelne pe seama mohamedanilor din acest oraș. Aceasta va fi cea mare moșee din țară și, de școală mohamedană, unul dintre cele mai frumoase edificii din orașul Constanța. La această solemnitate a asistat dl ministru al cultelor împreună cu secretarul general, precum și județul, autoritățile civile și militare și o mare de soldați mohamedani din garnizoana dela Constanța.

Un preot religios a fost oficial de muftiul județului Hafus Afsat, care a ținut și o frumoasă vorbă mulțumind guvernului român, care cu o atitudine de îngrijire se interesează de dezvoltarea culturală și religioasă a supușilor săi. Indemnându-l să și iubească limba și cultura lor, ceea ce alte guverne din alte țări n'au făcut încă. Prelatul turc a spus că populația mohamedană știe să fie recunoscătoare pentru binefacerile primite dela guvernul român.

Un Haret, răspunzând muftiului a arătat că în țara noastră, în fața legilor toți sunt egali și statul trebuie să îngrijască de supușii săi, știe să respecte sentimentele lor naționale. Impresia generală este că populația mohamedană a fost impresionată de discursul ministrului de culte român a fost foarte bun. Din acest discurs ar trebui să învețe și domniile din capitala Ungariei civilizate.

Corespondent.

Aplanarea conflictului româno-grec.

În cele din urmă, după o lungă și neîntreruptă trăgănare de mai bine 3 săptămâni, guvernul român a dat României satisfacția cerută și a aplanat vandalismul săvârșit în portul Pireu. În Duminecă, vaporul »Impăratul Traian« a plecat din nou în portul dela Pireu, pentru a primi satisfacția cerută.

Guvernul român de două zile a fost în posesia notei guvernului grecesc prin care s'a acordat satisfacția, dar guvernul românesc nu a dat publicității această notă pentru a nu se creeze prin anarhia grecească incomenșurabilă — să desmintă, cum s'a mai întâmplat, aplanarea conflictului.

În aplanarea a avut loc în mod oficial și amănunțele aplanării.

București, 10 Iulie. Înainte de a pleca în Pireu, comandantul vaporului »Impăratul Traian« a fost primit la ministerul de externe, unde i-s'a dat instrucțiunile în vederea reluării curselor la Pireu și în amănunțime pe cari guvernul grecesc s'a angajat să le îndeplinească la Pireu la sosirea vaporului.

Athena, 10 Iulie. Vaporul »Impăratul Traian« a plecat azi dimineața în portul Pireu. Aici a așteptat pe căpitanul portului, care împreună cu delegații guvernului a sosit, în bărci, pe la orele 10 și cu toții au fost primiți de comandantul vaporului român, maiorul Perlețeanu, inconjurat de însoțitorii personali ai bastimentului.

Căpitanul portului a cerut în numele guvernului grecesc scuze pentru cele întâmplate, dând și garanție formală și oficială, pentru viitor, în ceea ce privește siguranța vaselor române pe litoralul grecesc. La sfârșit a remis suma de 20.000 lei despăgubire.

Marșarii grecești au descoperit ascunzișul de contrabandă român liberat de greci și l-au predat autorităților române.

Athena, 11 Iulie. Vaporul »Impăratul Traian«

s'a înolat la Constanța. Câtă vreme a fost în port nu s'a mai întâmplat nici un incident.

București, 11 Iulie. Vaporului român i-se va face în Constanța o primire oficială din cele mai frumoase.

Ministrul de externe d. Djuvara va oferi următoarele decorații conferite de rege: comandantului Perlețeanu »Steaua României« în gradul de ofițer, iar medicul bastimentului va fi numit cavaler al »Stelei României«. De asemenea se va oferi — restulul din personal — alte decorații mai mici.

Cuvântul partidului naționalist.

— Sedința Camerii. —

Sedințele camerei se urmează monotone, fără incidente, în mijlocul unei generale lipse de interes din partea deputaților. Discuția proiectului de adresă se apropie repede de sfârșit și guvernul, care avea motive să se teamă de o aprigă furtună parlamentară, e însuș uimit de această desfășurare domoală a evenimentelor. Un privitor neorientat ar putea să rătăcească ușor în judecarea situației, amăgit de această aparență de liniște și n'ar recunoaște presemnele furtunii ce, pentru un ochi mai orientat se desenează lămurit, tocmai în miezul acestei stări de o semnificație dodonică.

Monotonie ședințelor a fost azi tulburată totuși pe-o clipă prin cuvântul partidului naționalist, cuvânt de-o lumină prea intensă, încât a făcut să repara în fața conștiinței deputaților în toată grozăvia ei stafia alegerilor. Cuvântătorul partidului, dl Dr. Teodor Mihali, a dat apoi citire proiectului de adresă întocmit de partid. Publicăm acest proiect în altă parte a ziarului, iar cu însemnătatea lui politică ne ocupăm la loc de frunte.

Sedința.

Sedința se deschide la orele 10 și 20 m. După aprobarea sumarului ședinței trecute, se intră în discuția adresei.

Primul orator e opoziționalul Preszly Elemér. Preszly atacă guvernul pentru programul său antipatriotic. Acest guvern nu urmărește altă țintă decât a câștiga bunăvoința cercurilor aulice din Viena (Zgomot. Vociferări). Și acest guvern, ca să și câștige majoritatea, a săvârșit la alegeri cele mai mari volnicii. Parlamentul de azi e numai caricatura unui parlament!

Partidul guvernamental de azi e continuarea vechiului partid liberal corupt. N'are nici o încredere în guvern și se declară pentru proiectul de adresă prezentat de contele Batthyányi. (Aplauze la Justhiști. Zgomot. Președintele sună).

Proiectul de adresă al naționaliștilor.

Dr. T. Mihali: Zugrăvește teroarea și corupția alegerilor. Administrația s'a năpusit cu o furie sălbatecă în deosebi asupra candidaților naționaliști.

Președintele: Rog pe d. deputat să vie mai aproape.

Pozsgay M.: Du-te de ia loc într'un fotoliu ministerial! (Iaritate).

Dr. T. Mihali: Arată programul partidului naționaliștilor nemaghiare, care e singurul program menit să realizeze adevărata libertate și fericire a cetățenilor. Guvernele și partidele ungurești au nesocotit întotdeauna acest program, uitând că el e sinteza viitorului țării. Dintre toate chestiunile mari câte frământă azi obștea, cea mai de frunte e așa-numita »chestiune a naționalităților«. Guvernul ar da o dovadă de pricere a situației, numai angajându-se să rezolve întâi de toate problema aceasta, înfăptuind votul univ-

sal neîngrădit, spre fericirea tuturor popoarelor din țară. Rezultatul alegerilor a amânat numai criza, fără să o previe însă și fără s'o rezolve. Majoritatea guvernamentală a răsărit din corupție și imoralitate. Adevăratul parlament, care să fie expresia curată a voinței cetățenilor, va răsări numai pe urma votului universal. Și până nu se va realiza acest deziderat al popoarelor, nu va fi pace în țară.

Vorbește despre dreptul de întrunire și asociere, un drept de care și au bătut joc toate guvernele și care a fost nesocotit și în cursul campaniei electorale zi de zi din partea organelor guvernului. Denuță o mulțime de cazuri pentru a ilustra halul aziatic al libertăților publice în Ungaria. Conducătorii firești ai popoarelor nemaghiare sânt prizoniți și infundați în pușcărie.

O voce din dreapta: Cu iredentiști nu stăm de vorbă!

Dr. T. Mihali: Noi nu sântem iredentiști. Noi nu depășim niciodată limita pe care ne-o fixează interesele țării, dinastiei și monarhiei.

Vorbește apoi despre prigonirea școalelor nemaghiare și despre prigonirea bisericilor românești. În școalele populare române, sila limbei ungurești omoară germenii oricărei educații. Ținta supremă, urmărită de toate guvernele, e un vis deșert de altfel, constituit totuși o fatală nenorocire pentru țară.

Naționaliștilor li-se aduce ades acuza, că ar gravita în afară. E o acuză infamă aceasta. Noi nu sântem dușmanii ungarilor.

Novák J.: Dar în 48 cine a omorât pe unguri? (Aprobări pe băncile din stânga).

Dr. T. Mihali: Naționalitățile sânt totdeauna trădătoare de patrie. (Sgomot.) Volnicia și atrocitățile administrației seamănă pretutindeni amărăciune.

Interruperi: Ce e cu băncile?

Dr. T. Mihali: Băncile ungurești nu ne dau bani, noi sântem deci nevoiți să ne înflințăm bănci de-ale noastre(? R.) Vorbește despre fărâdeleaga colonizărilor și parcelărilor. Cere un nou sistem de impozite, care să aibă ca bază principiul progresivității. Cere legiuirea votului universal și protestează împotriva declarațiilor deputatului Szabó István, care a cerut o nouă împărțire a circumscripțiilor. În așa fel, ca națiunile nemaghiare să n'aibă nici o circumscripție cu majoritate. Dă apoi citire proiectului de adresă al partidului naționaliștilor nemaghiare.

Președintele ridică ședința pe 10 minute.

După pauză, deputatul Farkas Pál cere cuvânt în chestiune personală și respinge atacurile dlui Mihali, care a spus despre cartea lui Farkas că nu e decât o colecție de minciuni. Deputatul Farkas a scris adecă o carte despre politica de proprietate din Ardeal, afirmând că băncile românești sărăcesc poporul și că poporul se plânge împotriva statului, nedându-și seamă de adevărata pricină a mizeriei sale.

Issekutz Gy: Se ocupă cu proiectul prezentat de partidul naționalităților nemaghiare. Legea de naționalitate XLIV din 1868 trebuie casată, nemai fiind nici o nevoie de ea. Naționalitățile fac parte din trupul națiunii maghiare unitare și indivizibile și ele nu se pot pune decât pe punctul de vedere al statului maghiar. Polemizează apoi cu contele Batthyányi și cu Szabó István (partidul amicilor gospodari), pledând contra votului universal. Termină, mai polemizând cu contele Apponyi, cătră ceasurile două.

„Inspectori școlari confesionali“.

— Vocă din public. —

Articolul publicat sub acest titlu în nr. 132 din a. c. al »Tribunei« de »un adevărat amic al școalei«, considerând însemnătatea acestei chestiuni, asupra căreia ar trebui să se încingă o discuțiune cât mai largă în presa noastră în deosebi acum, când ca nici odată se simte necesitatea reorganizării învățământului nostru primar și a regenerării statului învățătoresc, mă îndeamnă a-mi rosti și eu în această chestiune păreri întemeiate pe o experiență de 10 ani pe terenul învățământului primar.

Susțin alături de adevăratul amic al școalei, că precum în toate corporațiunile așa și pe te-

renul învățământului inspecția este de o necesitate cardinală și numai prin inspecție să pot constata și delătura relele, neajunsurile și defectele din școlile noastre populare. Prin urmare faptul că venerabilele sinoade eparchiale din Arad și Sibiu au hotărât înființarea câte unul post de inspector școlar diecesan respective archidieceșan trebuie considerat ca izvorit din adevărata iubire și interes, ce poartă pentru înalțarea școlilor populare și a statului învățătoresc.

Se naște însă întrebarea, că forma, în care s'a conceput de către aceste înalte corporațiuni bisericesti inspecția școlilor prin câte un inspector școlar diecesan, întru cât va fi în stare a realiza aspirațiunile legate de această instituție? Dacă considerăm marea înțelegere a eparchiilor noastre, din care cauză inspectorul eparchial — fire-ar el cât de zelos și de conștiencios — numai la câte 3—4 ani va ajunge a inspecta fiecare școală câte odată și atunci numai în mod fugitiv, fără îndoielă că puține rezultate se vor realiza, pe când în schimb aceste inspecțiuni vor fi împreunate cu multe jefte materiale, cari în starea noastră materială de astăzi sânt foarte greu de acoperit.

Pentru a cunoaște adevărata stare a unei școle, care se oglindează nu numai în învățământ, ci și în disciplină și în educațiunea morală a elevilor și pentru a putea cunoaște capabilitatea și hărnicia sau neglijența învățătorului, dela a cărui individualitate încă depinde în foarte mare măsură rezultatul învățământului, și pentru a putea apoi cunoaște cauzele eventualelor scăderi ale școlii ca astfel să poată contribui la îndreptarea acestora, nici pe departe nu poate avea pretențiunea de a fi îndestulătoare o inspecție la 2, 3 sau 4 ani, ci în acest scop e de lipsă un contract mai des cu școala și cu învățătorul. Dacă deci ar fi vorba de o adevărată inspecție a școlilor, care să realizeze pe deplin scopul ce l urmărește, aceasta s'ar putea îndeplini numai prin instituirea în fiecare protopopiat a câte unui inspector școlar tractual, a cărei posibilitate însă din cauza lipsel de mijloace este exchisă și prin urmare nu se poate discuta.

Relese deci, că această hotărâre a sinoadelor eparchiale nu va putea corespunde intențiunilor și așteptărilor legate de ea și prin urmare va trebui să ne alegem o altă modalitate acomodată împrejurărilor și organizației noastre de astăzi.

Cad deci de acord cu adevăratul amic al școlii, că în starea de astăzi numai protopopii ar fi chemați a îndeplini o inspecție școlară corespunzătoare. Protopopii cunosc relațiunile sociale și culturale din comunele aflătoare în tractul lor, cunosc nașterile, individualitatea, capacitatea și scăderile învățătorilor de supt conducerea lor și cunoscându-le acestea cu mult mai ușor vor putea străbate și în interiorul școlii, vor putea constata adevărata stare a învățământului, a disciplinei și a educației morale în școală și nu vor fi expuși niciodată a cădea în greșala de a aprecia nedrept pe unii sau pe alții, după informațiunile celui ce s'a știut linguși și aproptă mai mult pe lângă inspector. Fiind apoi protopopii și organele superioare administrative și disciplinare ale învățătorilor, cu mult mai mare influență vor putea exercita asupra acestora și vor putea mai ușor și mai direct îndrepta relele, ce bântue în școală. Spre acest scop ar fi deci de lipsă ca protopopii afară de examene să mai cerceteze în decursul anului școlar fiecare școală dacă nu de 2 ori cel puțin odată, la cece ar trebui îndatorăți de către autoritățile superioare bisericesti chiar și pe lângă acordarea unor retribuțiuni materiale speciale. Cu ocaziunea examenelor dela sfârșit de an ar trebui apoi concentrați învățătorii din comunele învecinate pentru a asista la examene, iar după examene să se țină conferințe în cari să se scoată la iveală rezultatul acestora atât partea bună cât și partea rea, prin cece învățătorii s-or alege cu foarte multe și frumoase în-

vătături. C'i mai slăbuți ar av a ocaziune a vedea rezultatele celor mai destoinici, iar cei mai destoinici ar putea da înfrumări foșitoare celor mai slăbuți. Că însă și aceste inspecțiuni și conferințe să aibă rezultatele lor cu adevărat binefăcătoare și să poată fi ținute la adevăratul nivel pedagogic și didactic, oficiile protopresbiterale ar trebui succesive îndeplinite prin bărbați cu calificățiune și cultură superioară academică, cari se știu emancipa de supt influența micilor patimi și neînțelegeri locale, cari — dure e — mai pretulindene bântuie între preoți și învățători și de multeori chiar și între învățători, unde sânt mai mulți.

Această necesitate au chiar și recunoscut-o deja unii protopopi cu adevărata pricepere de cauza și cu zel pentru emanciparea școlii noastre și-a corpului nostru învățătoresc. Astfel protopopul Sibiului, dl Dr. Ioan Stroia, pe lângă că în decursul anului școlar a inspectat mai multe școle, cu ocaziunea examenelor finale concentrează ca delegați mai mulți învățători din comunele vecine, cu cari, după ce în decursul examenelor prin întrebări cu adevărat pedagogice s'a convins despre starea învățământului în școala din chestiune, ține conferințe, cari de multe ori durează chiar și câte 2 ore și la cari — să înțelege — iauparte numai preoți și învățători. În aceste conferințe dă mai întâi cuvânt învățătorului interesat spre a-și constata defectele și respectiv succesele sale în învățământ și a și le justifică respectivele motive pe acelea, dă apoi cuvântul învățătorilor delegați și preoților spre a-și face observările asupra examenelor și propunerile pentru îndreptarea eventualelor scăderi constatate, iar pe urmă își spune dsa observările cu cea mai desăvârșită franchețe, sinceritate și cunoștință pedagogică. Unde e de lipsă nu lipsește nici asprimea o asprime însă din care transpiră o adevărată iubire părintească, care îndreptează mai mult decât 10 procese disciplinare, pentru că nu se poate afla învățător gelos de numele său și care cătușidecă să respectează să nu se rușineze a-l aștepta și pe viitor cu acelaș rezultat, dacă acela s'a constatat de puțin satisfăcător, ci să naște o adevărată emulațiune între învățători spre a-l procura satisfacțiune și mulțămire.

Discuțiunile din conferință sânt apoi susținute în marginile celei mai severe obiectivități așa încât, dacă sânt cu cătuși de puțină buna intențiune față de afacerile obștești, cei ce au intrat în aceste conferințe ca dușmani, oferindu-i-se locul de clarificare și înțelegere, ies ca prieteni și tovarăși sinceri de muncă.

După inspecțiunile de peste an de asemenea ține astfel de conferințe, în cari își spune observările și modul de îndreptare cu multă pricepere și bunăvoință. Tot asemenea conferințele tractuale anuale ale învățătorilor din tractul Sibiului, sânt momente de adevărată înălțare sufletească și izvor de entuziasm și lumină pentru învățători prin modul cum și cunoștința de cauza, cu care se desbat temele pedagogice și didactice puse la ordinea zilei. Prin astfel de inspecții și conferințe cred că ar ajunge în scurt timp școala noastră a fi acela ce ar trebui să fie și învățătorimea un corp conștient, un corp care se respectă și ar impune și altora respect. Trebuie însă să se știe, că d. Dr. Stroia, după absolvirea teologiei a făcut studii universitare în Germania și înainte de a fi protopop a fost un lung șir de ani profesor la seminarul din Sibiu. Și oare pentru ce n'ar putea fi toți protopopii astfel, pe când sașii d. e. au cu puțină excepțiuni tot astfel de preoți prin comune?

Aș dori însă să nu fiu rău înțeles, să nu fiu considerat ca voind să-l aduc laude d-lui Dr. Stroia, pentru că n'are lipsă de ele, ci ca dorind a arăta cum ar trebui să meargă lucrurile în toate protopopiatele noastre pentru a scuti superioritățile bisericesti și școlare de a-și bate capul

cum ar putea oare exercita o inspecție punctătoare în școlile noastre populare. Dacă toți protopopii vor lucra astfel ca să nu va mai fi lipsă de inspectori punctuali, cari fire-ar ori cât de destoinici și conștiencioși n'ar putea nici pe departe să realizeze rezultatul, ce s'ar putea realiza prin protopopii.

Scrisoare din Blaj

Din nemărginire se coboară o apăsurătoare, săgețile soarelui pătrund cu puză albastrul înălțimilor vestește liniștea și cerătorii se topesc în aurul holdelor și lor răsar clăile de grâu. Viața, nescăpă prelinge în armonia unui cântec vesel, stâncă de granit în volbura vremilor, și statornic în marea de plesnete furibunde și au jurat peire. Și se nutresc dușmanii dejdea prăbușirei tale, — sufletul tău curat le va curma însă vrerea. Cuprindă goste pe fii credinței tale și păstrează vaita așteptare în crepătul zilei ce îți aduce o leacă din amarul desnașdă de curând peste liniștea ta, prestigiul tău ne va neatins în lunga și nepătrunsă rare a întâmplărilor.

Dezas rul alegerilor electorale s'a moșnoi prin un adânc și justificat resentiment. Treagă era consternată la vestea mișcărilor și site, s'a trezit însă de grabă la conștiința lui adevăr, care inclină cumpăna spre cauza noastră.

Și din durerea generală s'a pornit apăsătoare manifestăție de dragoste și respect pentru erou, dela Vinț, și s'a continuat demonstrațiile puternică înaintea casei lui și neînfratului luplător: Iulia Maniu.

Iară voi, lolalii și dreptii noștri slăbiți și de astădată ați dovedit sălbăteca voastră și rămane-veți un sângeros memento pe cel ce vor răsări din noi și suferința noastră suferință pornită din vandalismul vostru și șită pe căile cari vă poartă spre tot ce e rău, va deslănțui odată o dreaptă răspăd.

Reuniunea femeilor române din loc, s'identența dnei Cornelia Drac, a aranjat la trecută o tombolă în grădina Domșa din sortându-se 200 de obiecte. Lumea a jucat până în zori. O succasă întreprindere a reuniunii, care înflorește sub o conducere silenț.

S'a coborât apoi peste noi o zi de tristă lăre. Menajarea lui Șeghescu. Vre-o căpătăm oamenii noștri, uitând de severitatea obligă, sub fel de fel de considerații s'au țifșat cu acest trădător infam, în chip de Dacă dlui Șeghescu îi succede să scoată minți astfel de oameni, atunci trebuie să că este destul de periculos pentru noi și conștiința a puritanismului se cam clătina în noastră. Ori poate interese egoiste v'au minat acest pas, prea simțămii mei domnișteți spori în tihnă ceata celor desbinați doar Bunea cel temut își doarme somn veci și sabia lui de foc e inclinată.

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

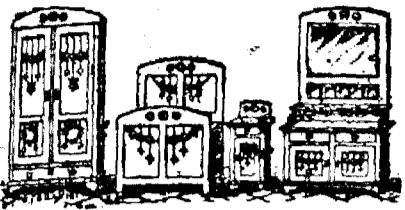
se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și corăzi 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane. Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeli separate, în oricare parte a Ardealului. Inprovință la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mastre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la

pentru că dela Székely și Re fabricanți de mobile în Marosvásárhely

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în
Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine
mobile
pentru dormitoare, prânzitoare și sa-
loane precum și aranjamente pentru
cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Să ne ferim de molii!!

În Institutul de asigurare contra
molilor din Oradea-mare a lui

Dozsa János

blănar

Nagyvárad, Passage Sass
— în fața teatrului »Urania«.

Se îngrijese pe lângă prețuri con-
venabile, blane pentru femei
și bărbați și blane de călătorie,
covoare, boale și manșoane.
Magazin asigurat contra focului.

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! Asudarea subțioarelor!

Încetează în decurs de o oră dacă folosim:

„SUDORAN”-ul

a lui MOLNÁR.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt auten-
ticate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN«
comandat de la Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a
fost folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă. Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«
Szombathely. Nu pot întreprinde să nu vă fie cu-
noscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« con-
tra asudării picioarelor și subțioarelor are efect sur-
prinzător și e nevătmător și cu conștiința liniștită
il recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inetr., R.

St. Dle! Dn »SUDORAN«, leac contra asudării
picioarelor, mânelor și subsuori am procurat încă
pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat,
l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy.

St. Dle apotecar Molnár! Răspunzând la cartea
d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SU-
DORANUL« d-tale Pentru că și eu am suferit în
mare măsură de asudarea picioarelor și după două
massege mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții
mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimi-
teți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas
cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apotecar! Am primit »SUDORANUL«
comandat, contra asudării de picioare, mâni și sub-
suori. Credemă, că cine-l folosește după rețeta
prescrisă, îl alină de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

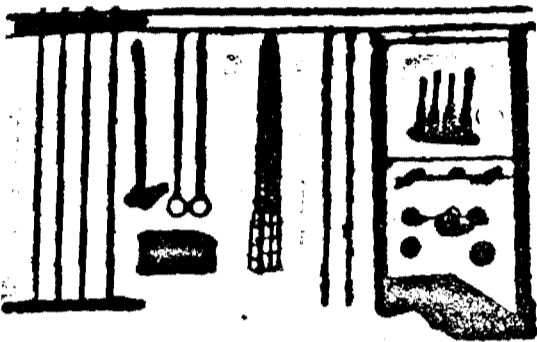
Așa zisul »SUDORANUL« contra asudării de pi-
cioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un
efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună
conștiință îl pot recomanda nu numai celor din pa-
trie ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« în-
trece mult toate fabricatele străine, de cari m'am
folosit până acum. Îți datorez mulțămită, că m'am
scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. învățator A.

Molnár János, apotecar în Szombathely.

Prețul unul flacon 1 cor. 30 fl.

dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »SUDORAN« prov. cu marcă să se primească.

Distins cu recunoștința prin rescriptul
ministerului de culte și instrucție pu-
blică sub Nrul 109,541/904 pentru
accesoriile de gimnastică expuse cu oca-
zia adunării generale învățătorești a VI.

În expoziția teritorială din 1907 la Pécs,
Cincibiserici distins cu medalie de aur.

LOPOS GYULA

fabricant de dife-
rite aparate de gim-
nastică și șvedeze.

— fabricant de accesorii de gimnastică în —
Budapesta, III., Zsigmond-u. Nr. 114 (în edic. gimnaziului)

La cerere trimite gratuit
prospecte de prețuri.

IOSEF JIKELI

SIBIU, str. Cisnădiei Nr. 47.

Telefon Nr. 190.

neguțatorie pentru articlii de sticlă, porcelan și metal; fârfurii și blide
înflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argin-
tate pe dinăuntru aurite; Cădelniță;
Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz;
Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar; Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit,
pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de
sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—

— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în
ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte
și balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Rățele de țevi pentru apeduct. Jațuri
fără miros. Pissoare, spălătoare, odăi
de baie și aranjare de ori-ce sistem
— pentru încălzire centrală. —

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen
sau automat cu ajutorul acetilenuiului sau oxig-
nului, prin ce obiectele stricate pregătite din
fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul
acesta se pot repara ușor, conform scopului.

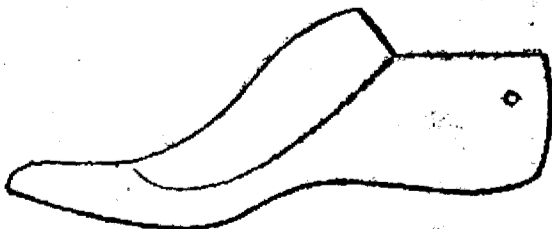
Prima fabrică de calapoade și calupe

(Első kolozsvári kaptafa és sámfagyár)

Cluj-Kolozsvár, Kis Szamos-u. Nr. 5.

Recomandă calapoade și calupe foarte
bune, pregătite din lemn excelent uscat, pe care se
pune un pond
deosebit.

Comandele din
provință se execută
pe lângă rambursă
prompt și cu prețu-
rile cele mai ieftine.
Serviciu excelent.

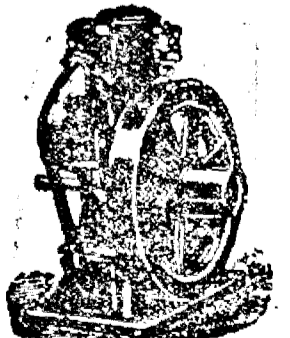

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318.
Atelierul special de reparat
al renumitelor firme:

Schmerek E.

Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14.

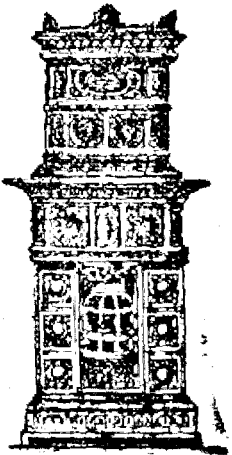
Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arla-
puri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articlii tehnici. Filite magnetice. Unsoar. Material
de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material
pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

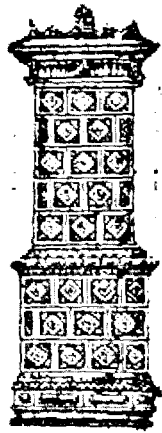
Gustav Vilhelm

prima fabrică de cup
toare și figuri de ghips
înființată în anul 1862 și premiată în anul 1903 cu medalia de aur;

Nagyszeben, Waqner-gasse Nr. 5.

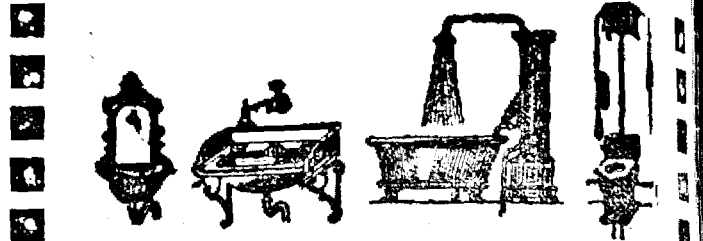
Își recomandă bogatul asortiment de
cupatoare în cele mai moderne
culori și forme, totasemenea gravuri
ornamentale și sculptură în execuție
promptă și conștiințioasă. Se fac tot-
felul de reparaturi și reformări, ince-
pând dela 10 Cor., pe lângă garanție.
Clientela din Alba Iulia și provincie
dorind a o câștiga pentru totdeauna, va
avea favoruri în ce privesc prețurile, atât
a cumpărături noi cât și la reparaturi.

BERNACSIK JOZSEF

căldărar și apaducte
list pentru apă caldă

Oradea mare · Nagyvárad, Kert-u. 7.

Primește orice lucrări și reparaturi din acest ram, atât hărăzite de
și apaducte. Recomandă atenți publicului și arhitecților, noua sa
invenție brevetată și scutită contra înghețului, pentru spălarea la rece
invenția superioară celor asemănătoare, cari se află în circulație, pentru
mecanismul ușor și aplicabil oriunde. Am fost aplicat 10 ani ca
primul monter la apaductul orașenesc din Oradea mare.

Picturi academice decorative proprii.

Adolf Gündisch

văpsitor de chenare și auritor în

Saggasse 28. Sibiu · Nagyszeben. Bachgasse 8.

Se recomandă pentru văpsirea a orice fel de firme
atât din lemn, tinichea sau pânză, cât și cele mai
frumoase firme de sticlă, deasemenea primește
renovarea și colorarea radicală a iconostasurilor,
cu culori de aur veritabile, cari își păstrează fața.
De-aseamenea se primește pe lângă prețuri culante,
— restaurarea artistică a tablourilor vechi. —

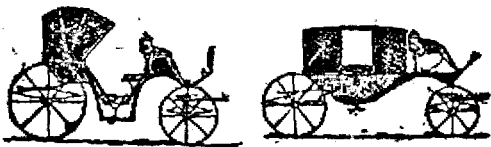
Comandele din provincie se efectuează prompt și conștiințios.

Atelierul de fotografat a lui Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fo-
tografii, deasemenea acvarele, picturi în ulei,
specialități pe pânze ori mătase cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
nu confundati, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás
király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.
Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

Urmașul lui P. SORS

FRANZ AGNICSEK

Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Își recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de

trăsuri și curelărie

pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparaturi la
trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

ROTH JÓZSEF

măestru de sculptură în piatră,
Segesvár, Sellergasse

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și
bine asortat de

Monumente de morminte,

din diferită marmoră granit, syenit,
labrador și peatră tare de arină, etc.

cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot
felul de lucruri de zidărie, ce cad în branșa mea.

Schițe și prețuri de speșe stau fr. la dispoziție

Fabricație proprie

La o haină de primăvară
sau vară se cere

un cortel elegant
și modern sau un

en-tout-cas.

Firma:

Th. Schmidt

Sibiu (Nagyszeben) Reispergasse 7,

ofere cel mai bogat asortiment de modele admirabile și culori
moderne frumoase, în execuție solidă, pe lângă prețurile cele
mai ieftine. Serviciu solid. Reparaturile se fac ieftin și grabnic.

Comande prin postă prompt.

Tot-felul de pâine bună de cartofi din Brașov.

TENTESCH VILMOS JÁNOS

brutarie și pregătitor de alimente

Brașov—Brassó, Közép u. 23. (Ó-Brassó).

Gus- tuosă.	Specialități de prăjituri: pesmet (biscuit) de ovăs și grâu pentru sănătate, pâine lată pentru diabetici, pâine de ovăs pentru reconvalescenți, pâine Graham, prăjituri cu nuci Graham, pâine de nuci Graham,	Nutri- toare.
Ușoară de mistuit.	pesmet (zwieback) de nuci Graham, pesmet (zwieback) de alad de nuci Graham, pâine fină și dură Graham pentru anemici — și suferinzi de stomach și pentru nutrirea pruncilor. — Cafea-caramel-cereale-poame, extracte de nucă (unt de nucă).	Produc- toare de sânge.
Distins la expoziția internațională a bru- tarilor în anul 1907, din Budapesta cu medalia de aur și la expoziția interna- țională de igienă din Paris cu medalie de aur și cu dipl. de on. Catalog gratuit.		

Specialități de prăjituri și pesmet (zwieback) de Brașov.

Prima Institut sudungar de auritură artistică

a lui **E. I. SPANG**

sculptor și auritor

TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoane, jertfelnicuri, —

primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în — — — — — brânșă aceasta. — — — — —

Intemeiată la 1880.

Intemeiată la 1880.

Prima fabrică de ciment, gips și teracotă din Seghedin—Szeged a lui

Landesberg Mór

= Anteprișă de asfaltare. =

Primește orice lucrări din acest ram, ca: terase, canalizări, instalări de burlane din ciment usucarea pereților umezi, pavare fabricelor și a.

Plăci de marmoră și ciment de diferite forme și culori în fabricație proprie.

Atelier de gravură lucrări de sculptură în ciment piatră artificială și teracotă.

Scări din marmoră artificială.

Bănci, Pedestale și Balustrade lustruite.

Mare asortiment de cuptoare din țiglă.

Material de edificat. Singur reprezentant al cimentului de Beocini, Românesc și Portland. Var în bucăți sau stins se trimite cu vagonul la orice gară.

Material pentru asfalt. Plăci de acoperit din asfalt.

Impletituri din trestie. Plăci de câtran.

Praf de piatră pentru frontispicii.

Material și țigle rezistente focului.

Pereți Rabitz. Țevi din beton cu brlu.

Țevi din conforment de piatră. Plăci de faianță.

Telefon: Sas-szálloda.

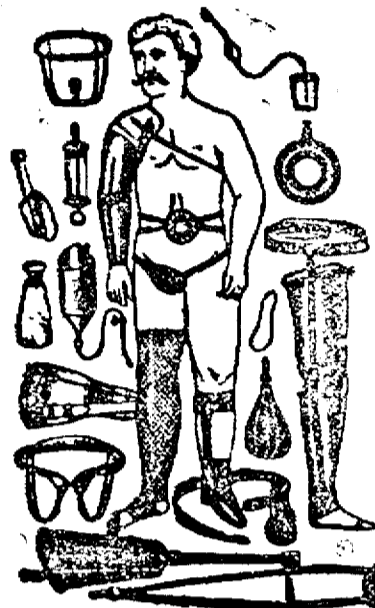
Telefon: Sas-szálloda.

VA rog ca renumita mea prăvălie și atelierul să nu-l confundați cu altă a. mă! —

KEPES ELEK pregătitor de bandaje și mânășer

Oradea-mare (Nagyvárad)

— Sas-szálloda-átjáró (Passage). —

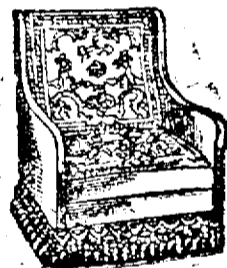
În atelierul meu pregătesc bandaje de surpătură la cazurile cele mai complicate, bandaje de pân-teci, ciorapi de gumă, mașini ortopedice, articole pentru căutarea bolnavilor și orice lucrări de brânșă aceasta cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanță.

Cearșafuri și perini din piele de cerb, precum și alte lucrări de piele de cerb. — Primesc și curățirea mânușilor și orice reparație.

Odăi de probă separate pentru femei și bărbați. Țin în depozit tot felul de specialități (preservative) franceze,

— cari se pot căpăta cu prețurile cele mai moderate. —
La cumpărarea articilor femeiești serviciu priu femei.

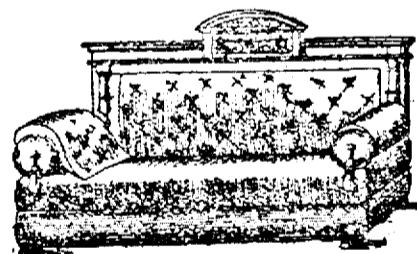
In atenținnea celor ce cumpără mobile.

Horger & Kepp

magazin de mobile, atelier pentru covoare (tapețier) decorații în Sibiu-N.-szeben, Reisper-ș. 27.

O singură încercare vă va convinge despre ieftinătatea tuturor articolelor cumpărate la noi. Conștiințiositate și serviciu prompt. —
Cel mai bun izvor de cumpărat. Prețuri ieftine.

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

== Au sosit toate noutățile de primăvară: ==

Materii admirabile în cele mai noue culori.

POSTAVURI
pentru talii.

DELINURI.

ȘALURI.

ROCHII de desupt.

CIORAPI
mai iefteni ca ori-unde

CONFEȚIUNI
pentru femei și fete.

ALBITURI.

PANZE.
BRODERII.
DANTELE.
ȘINOARE etc. etc.
TRUSOURI.

ADJUSTĂRI
(DECORAȚII)
pentru haine.

Rog să binevoiti a privi vitrinele mele.

Frații Burza

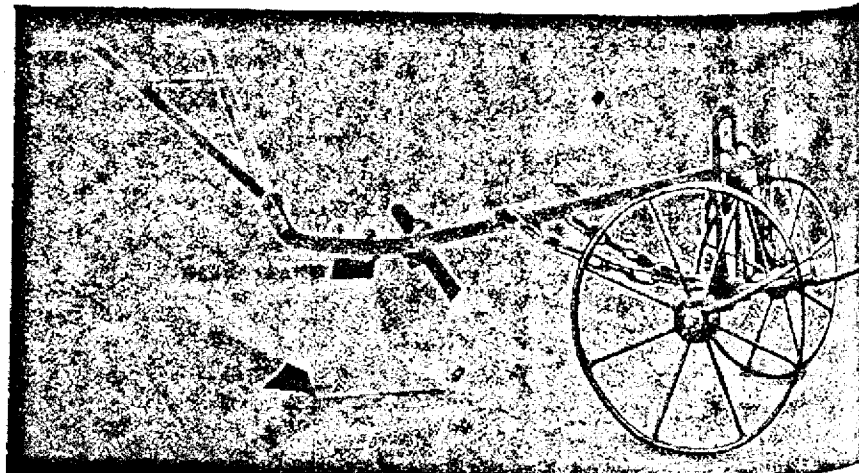
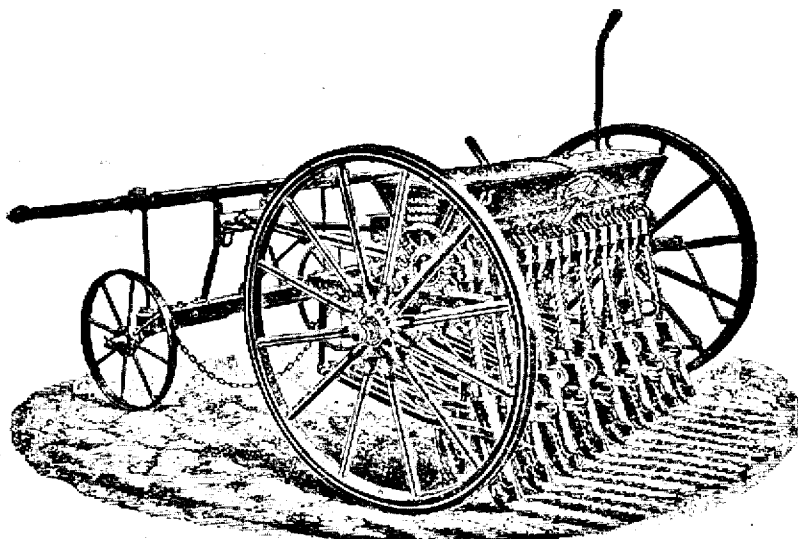
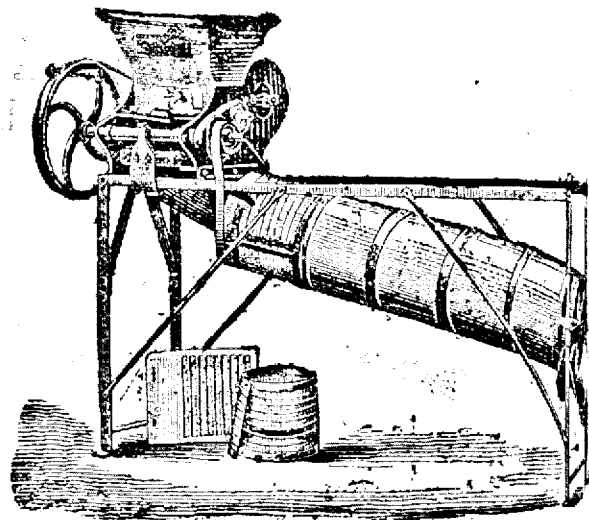
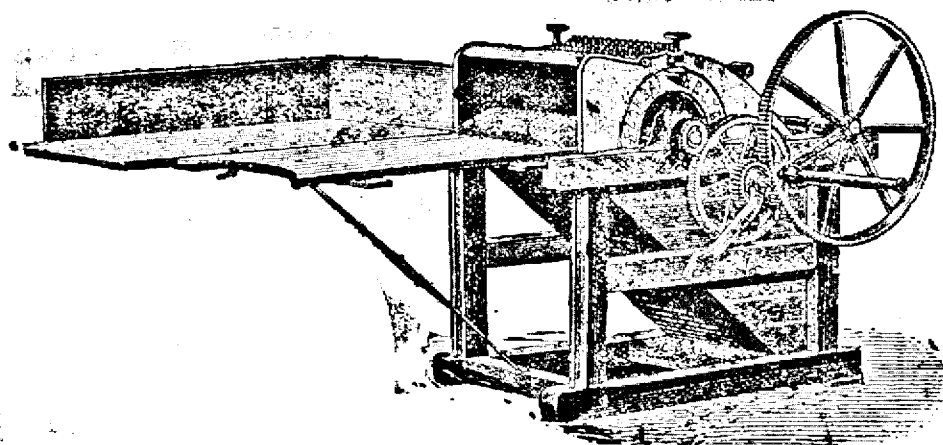
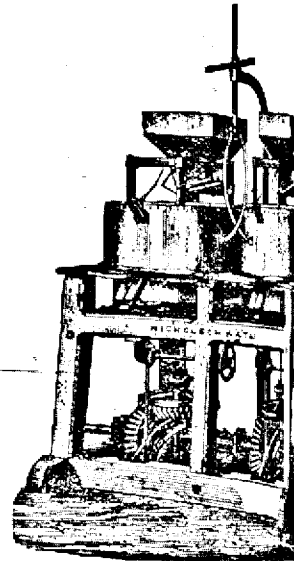
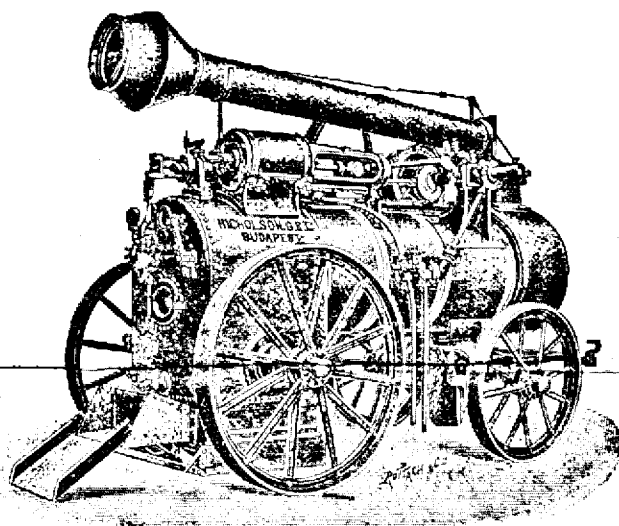
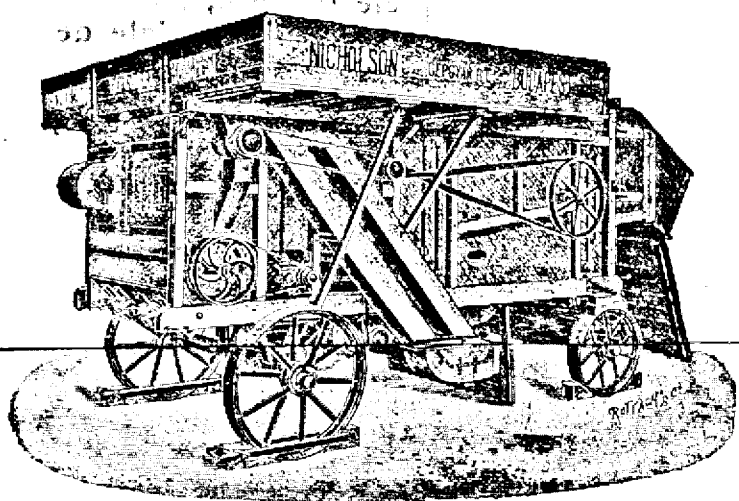
Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria

Arad, Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot-felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Agentura generală a fabricii de mașini Nicolson din Budapesta pentru garnituri de treerat și orice mașini

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuroși, eventual pentru mirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

≡ Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ≡

35. 12 Iulie 1910.

urmat o petrecere in liber a meseriaşilor

reuniunii a fost confiscat in mod mi-

prin sbril împănăţi, pe motiv că a fost

mod ostentativ. Chestia s'a pertrac-

Preşedintele societăţii a fost jude-

50 coroane pedeapsă, iar confiscarea de-

a steagului s'a stabilit in sentinţă.

recurs... Oare «Istanţa» a doua va avea

?

localul casinei române din loc s'a aranjat

şi instructivă expoziţie de pictură.

Antoniu Zeiler, pictor academic, di-

Italia, s'a stabilit la noi de vre-o 5

de zile. Dsa propune in mod privat cu un

remarcabil pictura in olei. E de ad-

elevii domnului Zeiler după câteva săptă-

de studiu deja produc lucrări de efect...

moral e netăgădult. Gustul artistic să

iar elevii se cultivă in mânăuirea pe-

Expoziţia anului acesta s'a constituit din

30 tablouri copiate.

o câteva au atins cu adevărat un succes

recunoştinţă domnului Zeiler pentru

sa pornire şi aşteptăm dela publicul no-

o dreaptă apreciere şi o sprijinire stă-

Coresp.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 10 Iulie n. 1910.

Din cauza sfintei sărbători de mână, nu
următor al ziarului nostru va apărea nu
Mercuri, la orele obișnuite.

Teroare în Făgăraș. Ni-se scrie:
comerciant Gheorghe Bârsan, un vred-
fruntaș din Zărnești, este de câteva luni
conducătorul birtului văduvei Todor Vulsan.
Zăile aceste s'a trezit de-odată proprietara
birtului cu un act al direcțiunii financiare
din Brașov, in care i-se cere nici mai mult
nici mai puțin decât ca să delătore din po-
său de conducător al birtului pe d. Gh.
Bârsan. In motivarea acestui ordin se spune,
actualul conducător Gh. Bârsan își fo-
sește postul său pentru agitație in contra
de stat maghiar și in contra locuito-
de limbă maghiară». In caz contrar îi
se va detrage licența. In ordin se mai spune,
in contra acestei hotăriri se poate face
recurs in timp de 15 zile.

Dimitrie Cunțan. Din Sibiu ni-se
tegrafiază că merituosul profesor de cant
tipic dela seminarul Andreian din Sibiu,
Dimitrie Cunțan, care timp de 45 de ani a
ca profesor la seminar, a repauzat eri,
Duminecă, repentin. Defunctul e tatăl poetei
noastre Maria Cunțanu.

Odihnească in pace!

Concurs aviativ în Brașov. Duminecă
31 Iulie n., după amiază se va ținea in Bra-
șov un concurs aviativ, aranjat de societatea pe-
«Hellas», al cărei președinte este principele
Ludovic Windischg ätz. La concurs vor lua parte
doi aviatori cu câte-un monoplan și biplan. La
concurs vor participa și principele Windisch-
gätz.

O rectificare. Dela dl Dr. Emil Babeș,
advocat in Budapesta, primim următoarea scri-
oare:
In articolul »Congresul bisericii sârbești și pro-
mul mânăstirilor« publicat in numărul 133 al

ziarului d-voastră, cu mare surprindere am văzut,
și numele meu între numele persoanelor, cari au pri-
mit diferite sume din bunăvoința »radicalilor sârbi«,
adică a comitetului congresual din Carloveți.

Spre orientarea publicului af-u de lipsă să
constat, că sumele registrate nu mi-s'a plătit de
bunăvoie, ci in urma sentințelor judecătorești, ca
spese staverite față de mitropolia sîrbă, in favo-
rul mitropoliei noastre, deci nu pot figura între
spesele »dificultate» și nici numele — al advo-
catului contrar — între persoanele favorizate de
radicali sârbi.

Greșite sânt și datele referitoare la procesul
mânăstirilor căci acest proces nefiind încă ter-
minat, contrarii noștri sârbi până acum nici n'au
avut moiiu a ne plăti spese. Cu deosebită stimă,
Dr. E. Babeș.

— Accidentul unui aviator. Din
Geneva se telegrafiază că vestitul aviator
belgian Kinet, care a luat parte și la con-
cursul de aviațiune din Budapesta, a căzut
cu biplanul său din înălțime de 6 metri.
Biplanul s'a sfărmat complect, iar Kinet a
fost grav rănit. Kinet zburase aproape o
oră întreagă, când aparatul de-odată a fost
prins de-un val de vânt și isbit de un
copac. Kinet a sărit din biplan, dar căzind
și-a contras leziuni foarte grave. Medicii
numai puține nădejdi au să-l scape.

— Necrolog. Iosif V. Papp, episcop al biseri-
cei ortodoxe române din Oradea-Mare, a ră-
pauzat la 8 Iulie n., in vîrsta de 90 de ani. In-
mormântarea lui a avut loc la 10 Iulie n.
Odihnească in pace!

— Dispariția lui Iohann Orth. D'n Viena
se anunță: Consiliul tribunalului Curții Imperiale
supt președinția președintelui cavalier Seidl s'a
ocupat cu cererea arhiducelui Iosif Ferdinand, un
nepot al arhiducelui Ioan Salvator, numit Ioan
Orth, care acum 20 de ani a dispărut fără
urmă.

Ioan Orth acum 20 de ani s'a căsătorit la
Londra cu artista Stuhl Mill apoi in tovărășia a
3 ofițeri și 24 matrozi a plecat cu vaporul Santa
Margareta spre America.

Dânsul a fost văzut pentru ultima dată la 10
Iulie 1890 când a plecat cu vaporul dela Buenos
Ayres spre Valparaiso.

Acuma sânt 20 de ani și nu se știe nimic nici
despre dânsul, nici despre persoanele care-l in-
tovărășiau.

Nepotul lui voește să dovedească că vaporul
a dispărut in valuri la 21 Iulie 1890 la Cap
Ford, in urma unui uragan îngrozitor, și prin
aceasta cere ca unchiul lui să fie declarat mort
și să desemneze un tutor.

Tutor a fost numit avocatul Leopold Teltcher,
iar ordinul referitor la chestia aceasta se va pu-
blica in numărul de mână a »Monitorului oficial«
și in toate gazetele din străinătate.

Dacă in timp de 6 luni nu se prezintă nimeni
eă dovedească că Ioan O.th trăiește, declararea
morții se va ridica la valoare de drept.

In cazul acesta și celelalte persoane ce se
aflau pe vapor, vor fi declarate moarte.

— Bombă la un banchet. Din Lisabona se
anunță că in provincia Alcantă s'a întâmplat un
atențat cu bombe, cu prilejul unui banchet aran-
jat de un bancher din Monover. La banchet erau
invitate o mulțime de persoane, când deodată in
decursul discuției supt masă explodează o bombă.
Trei dintre participanți au murit pe loc, iar trei-
sprezece, între cari și bancherul au fost grav
răniți. Se crede că lucrul a fost pus la cale de
anarhiști.

— Dr.-ul Ehrlich despre descoperirea sa.
Ehrlich răspunde printr'o scrisoare publicată in
»Frankfurter Zeitung« că leacul se va întrebunța
numai in clinice, căci mai e nevoie de experim-
mentare îndelungată, deoarece nu se poate ști
de nu se vor da la iveală oareși-cari slăbiciuni
sau neajunsuri.

E dovedit că ucide in 24—48 ceasuri spiro-
chaetele primitoare ale boalei și că folosește chiar
acolo unde argintul viu e neputincios.

Dar s'a dovedit chiar de pe acum că in 8—10
la sută din cazurile tratate s'a întors boala. La
inși la cari sifilisul a început a face stricăciuni
organice, leacul nu e in stare a repara. Sifilisul
moștenit se poate lecu! lesne. Inflamația ce se
face la locul injectării e de folos căci face de
se împraștie arsenicul mai încet.

Până acuma s'a văzut că medicamentul nu
trebuie dat la cei bolnavi de inimă.

Ehrlich nu crede că se va putea face ceva in
potriva sifilisului prin vre-un ser (căci leacul lui
nu e ser, cum din greșeală tot scriu ziarele
străine și ale noastre după acelea), căci serurile
nu omoară toți microbii.

Mai arată că trebuie să se caute mai întâi mi-
de cazuri la clinici, spre a se vedea mărimea
dozelor și cazurile la cari ar fi primejdios leacul.
Nu-l poate da in mână doctorilor particulari,
căci se teme că se vor face cercările dintâi toc-
mai la cazurile cele mai desnădăjduite, după cum
s'a întâmplat cu tuberculina lui Koch, și deci
se va compromite ca și aceia.

De altfel știrile ce primește profesorul Dr.
Ehrlich de pela clinice sânt foarte încurajatoare
și are cea mai mare nădejde in viitor.

— Conjurația din Constantinopol.
Știrile oficioase ale poliției din Constan-
tinopol întăresc svonul lăfit despre o anume
societate reacționară — descoperită de cu-
rînd — al cărei scop ar fi detronarea nou-
lui regim turcesc. Dintre membri acestei
societăți, șaizeci și șase de inși au fost
arestați și sânt cea mai mare parte ofi-
cianți dați afară din slujbă. Se crede că
conducătorii intelectuali ai acestei mișcări
sânt câteva personaje însemnate, cari fă-
ceau parte din regimul trecut.

— Catastrofa baronesei Delaroché.
Concursul de aviațiune din Betheny își are
deja numărul său de victime. Cea dintâi
zi a concursului s'a încheiat cu moartea
aviatorului Wachter și de atunci nenoroci-
rile se urmează regulat. Baronesa Dela-
roché trage de moarte pe urma cazăturii
din care s'a ales cu un picior și o mână
frântă. La început se credea că baronesa
a primit o lovitură și in țeasta capului, dar
faptul acesta s'a constatat mai târziu ca
neadevărat. S'a constatat apoi că cata-
strofa a fost pricinuit de defectul motoru-
lui și nu de curentulă aeroplanului ce tre-
cea pe deasupra, Baronesa a căzut din ziua
catastrofei in letargie și sânt puține nădejdi
de scăpare.

— Greva tipografilor din Brașov. »Gaz.
Trans.« scrie: Greva culegătorilor in Brașov e
pe sfârșite. In cât pentru tipografia noastră pu-
tem zice, că ea se sfârșește in săptămâna aceasta.
Ne-a succes a angaja tipografi harnici neorgani-
zați și stabili și săptămâna viitoare ne va fi
complect personalul. Numărul de azi e cel din
urmă, ce apare cu cuprins mai mic; in săptă-
mâna viitoare el va eși in extenziunea obici-
nuită.

Totodată vestim cetitorilor noștri, că la dorința
mai multora, numărul de Duminecă al »Gazetei«
va apărea de-aici înainte ilustrat.

**— Instigatorii funcționarilor dela
căile ferate franceze.** Din Paris vine
știrea: Hevré in numărul de azi al ziarului
său provoacă pe funcționarii căilor ferate
cari sânt in rezerva armatei, să nu se pre-
zinte la deprindere de arme dacă vor fi
chemați, sau »să pună bine locomotivele«.

Gubernul a dat pe Hevré in judecată
pentru instigație.

— Medic român în Karlsbad. D.
dr. Vajda Voevod, deputat in Camera un-
gară, s'a stabilit pe timpul verei la Karlsbad,
Marktplatz, casa Zawojki, in fosta locuință

a drului Mera, unde dă consultațiuni pentru maladiile interne.

— **Intoarcerea canonicului Baud.** Din București se telegrafiază că Baud, canonicul catolic care părăsise România în urma scandalului provocat prin scrisoarea ce publicase asupra unei pretinse treceri la catolicism a răposatului mitropolit Calinic, s'a reîntors în România, Vineri după amiază.

Poliția din Predeal observând prezența preotului catolic, a înștiințat imediat telefonic siguranța generală din București, avizând în același timp și pe comisarul special de siguranță care se află detașat la Sinaia.

Până la sosirea Instrucțiunilor cerute, canonicul Baud a fost pus supt supravegherea agenților de poliție.

Cum se spera, însă, că Instrucțiunile dela direcția siguranței generale aveau să fie date imediat telefonic, trenul de Arad, în care se afla preotul catolic, a fost oprit în gara Predeal cinci-spre-zece minute peste ora fixată de plecare.

Instrucțiunile întârziind, canonicul Baud a fost invitat să părăsească trenul și să rămână în stația Predeal. Cu toate protestările sale, preotul catolic a trebuit să se supună ordinului autorității și să aștepte în gara Predeal comunicarea dacă va fi primit sau nu în țară.

La orele 11 și 18 dimineața sosind în Sinaia primul-ministru și cum până la acea oră nu se dăduse nici un ordin dela București, comisarul de siguranță s'a prezentat d-lui Ionel Brătianu, cerându-i instrucțiuni.

Primul ministru a dat ordin ca preotul catolic să nu fie primit în țară supt nici un cuvânt și cu primul tren să fie trecut peste graniță.

Baud a cerut protecțiunea legațiunei franceze din București.

Ministrul Franței a intervenit pe lângă d. Brătianu să permită intrarea lui Baud în țară.

— **Inchiderea congresului slav.** Din Sofia se telegrafiază că ieri a fost închis congresul panslavor, după ce președintele a mulțumit celor de față pentru interesul dovedit față cu lucrările congresului, iar orașului pentru primirea frumoasă făcută »fraților« slavi. Înainte de închiderea congresului s'a citit o telegramă de felicitare trimisă de Regele Bulgariei.

Congresul a hotărât între altele să facă apel la toate academiile și instituțiile științifice slave de a intra în legături cât mai strânse.

— **Holera în Rusia.** Holera în Rusia la proporții tot mai mari. După ultimul buletin s'au declarat în Rusia dela 6—12 Iunie a. c. 3566 cazuri de holeră dintre cari 1420 mortale.

Aceste cazuri sânt repartizate în mai multe guverneminte, printre cari și întregul teritoriu al Donului.

Din Sulina (România) se anunță: Telegramme particulare, primite de armatorii din localitate, anunță cazuri de holeră la Vulkov și Kilia-Rusă.

Întreaga regiune Pardina-Sulina e serios amenințată de teribilul flagel.

S'au luat măsuri de pază; cum însă această frontieră, din cauza bălților și a stufului, se pretează foarte greu unui control serios, măsurile ar trebui îndoite și întreprinse.

Joi, canoniera »Siretul«, staționară la Sulina, a plecat la Celal, pentru a face poliția malului dinspre Rusia, iar la mila 3, serviciul sanitar a instalat o etuvă spre a dezinfecța efectele pescarilor din bălțile dintre canalul Kilia și Sulina.

Dentist român la Arad, Virgil Muntean, Szabadság tér 3.

— **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu sic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în de-

pozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune asupra reverențelor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

Cronica socială și artistică.

Petrecere de vară în Cărnăraș. Tinerimea română din Câmpie invită la petrecerea de vară ce va avea loc în Cărnărașul deșert, cu prilejul adunării generale a despărțământului Mociu al Asociației — la 24 Iulie n. Inceputul la orele 8 seara.

Petrecere vară în Turda. Societatea de lectură a femeilor române din Turda invită la petrecerea de vară ce avea loc la 24 Iulie n., în hotelul »Elisabeta« din Turda. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Piața grânelor din Aradul-Nou

15 Iulie 1910.

De nou a ploiat, dar puțin și fără să strice secerii început.

De prezent e vreme bună și e nădejde să țină încă câteva zile.

Tirgul de bucate stagnează și afacerile decurg fără nici o animație.

S'a vândut azi

grâu 200 mm.	8.50—	9.—
orz mm.	5.30—	—
ovăș mm.	6.30—	—
secară mm.	6.50—	—
păpușoi 200 mm.	5.30—	5.40

Prețurile supt socotite în coroane și după 50 kg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 5 Iulie 1910.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Grân nou

De Tisa — — — — —	20 K. 60
Din comitatul Albei — —	22 » 90
De Pesta — — — — —	20 » 40
Bănățianesc — — — — —	20 » 70
De Bacău — — — — —	23 » 40
Secară de calitate I. — —	14 » 20
Orzul de nutreț, calitate I.	12 » 75
Ovăș de calitate I. — — —	14 » 10
Cucuruz — — — — —	11 » —

BIBLIOGRAFII.

A apărut nr. 6 din revista »Amicul tinerimii«, pentru copiii noștri. Abonamentul 5 coroane anual. Redacția: București str. Romană nr. 12.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare:

Ioan Adam. Arpi tăiate. Nuvele.	2.—
C. Tutoveanu. Albastru.	1.—
Din bibl. Minervei à 30 fil Nr. 84	
C. Flammarion.	
Catachismul din Martinica. Trad. de Victor Anestila.	
Nr. 85 Voltaire. Micromegas. Cu o prefață de I. B. Hérait.	

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare, + 10—20 fil. porto:

Olariu I. Dr. Scrierile părinților apostolești	1.50
Olariu I. Dr. Evangheliile după Matei, Marcu și Luca	5.60
Olariu I. Dr. Evangheliile după Ioan	3.—
» » » Explicarea psalmilor din orologiu	5.—
Olariu I. Dr. Intoducer în cărțile sante ale T. V. și N. ed. II	5.—
Olariu I. Dr. Manual de Teologie dog-	

matică ortodoxă

Olariu I. Dr. Epistola S. Apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efezeni

Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Cărti țări bisericesti

Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Uniunea românilor din Transilvania cu biserică romano-catolică supt împăratul Leopold I

Andrei Ghidlu și Iosif Bălan. Monografia orașului Caransebeș Avram Corcea, Balade populare înimicului soacrelor, Comedie într'un act Scene din viața militară, de N. Stupănițoiu loc. enont.

Estras regulamentul din serviciului de câmp

I. Balan, Nazarenismul. Istoria și filiaza Fizica (pentru școalele populare partea I

I. Balan, Fizica pentru școalele populare partea II

I. Balan, Agricultura Partea I

N. Macovișteanu, Dela sat, piesă populară în 4 acte.

I. Bălan, Iancu de Hunyad, Cercetare istorică

Tot dela librăria noastră se mai pot recvizite de scris, hârtii de epistole cu foarte ieftine, precum și cărți de literatură scrieri complete, romane, nuvele, poezii, ceri călători etc. etc.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 30—20 fileri pentru porto. poștal

Comandele de cărți etc. precum și să se adreseze către: Librăria »Tribuna« Arad str. Deák ferencz 20.

Posta Administrației.

Alexandru Icozan, Birchiș. Am abonament până la 1/VII 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgu »Tribuna« Institut tipografic, Nichilă

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahn cu toate întocmirile moderne ale fizicale și dietitice (1 oră și jum. dela Viena) în regiune romantică sănătoasă. Posta și telegraf:

Maria Enzensdorf

Cu deslușiri și prospecte stă la direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Stura

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficanți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 1ă

Telefon nr. 376.

„GRĂNITERUL“

Institut de credit și economii în H. Dobra.

CONCURS.

La Institutul de credit și economii „Gră-
niterul“ în H. Dobra este de ocupat

Un post de funcționar.

Reflecții la acest post au să dovedea-
că au absolvat vre-o școală comercială
și că posed perfect limba ger-
mană atât în vorbit cât și în scris.

Ofertele cu arătarea pretenziunilor de
sunt a se înainta direcțiunii până în
1 iulie st. n. 1910.

Direcțiunea.

Medic român în Karlsbad.

Dr. ENEA NICOLA

KARLSBAD,

sa mutat în casa „Billroth“ lângă Spruce.

împrumuturi ieftine

Orice cheltuieli se mijlocesc pe
cu amortizație pe lângă 4 1/2%
la 10-65 ani, și poveri mai scumpe
scorite după etalonul de mai sus.

Orice mașini agricole, fabricații de prima
și cea mai nouă construcție, ca mașini
de traserat cu vapor, benzină și ulei brut
(mai ori folosite) apoi mașini de sămănat,
de traserat, mori cu vapor, benzină, olei brut
și jilipuri, pe lângă plățire avantajoasă
și fără urcare de preț.

Vânzare și cumpărare de moșii, mori,
case etc. etc.

Agentura generală pentru comitatul Arad,
Bacibodrog, Timiș, Torontal și Caraș
aparținând „IDEAL“ pentru acetilend,
Schnanzer din Budapesta, cu
frumoasă și suportabilă și cu ma-
garantat cea mai simplă și mai sigură.
La chemări în provincie se trimit funcționari
și ingineri.

Agrii cinstiți pentru țară se caută pe
cu onorar.

Agentura gene- **Palmert Mátyás,**
comercială

la soara (centru) Prinze-Eugen gasse Nr. 3.
(lângă cuștarul Kech).

**Se caută un
hotelier român.**

Dumitru D. Lifană, hotelier în Poiana-
Sibiiului se retrage — din cauze familiare
— și dorește pe calea aceasta a afla un
intreprinzător bine priceput în afaceri de
cârcimărit.

Hotelul e binecercetat și situat în cea
mai bună poziție din comună.

Sunt preferiți cei căsătoriți, dar fără copii.

Doritorii cari pot fi angajați cât mai ne-
întârziat să se adreseze direct hotelierului
Dum. D. Lifană, Pojana, (Szeben-m.)

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în
Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor
bărbătești, femeiești, de copii și pre-
oștești, postav de mobile, haine
de doliu — mai departe primesc
curățirea penelor de pat,
cu mașina prin ce își redobândesc
culoarea albă și uscățimea originală
și vor fi scutite de praft. Comandele
din prov. se efectuează imediat și pr.

A N U N T.

Caut

o păreche de români harnici

bărbatul să fie ca logofăt la moșie, iar
femeia lui să știe a conduce cu pricepere
gospodăria. Informațiuni la **N. Lupan,**
București, Calea Victoriei 24.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de pla-
nuri pentru iconostase și plafoane

bisericești.

Atrag atenția onoratului public a-
supra atelierului meu de **spă-
lătorie și culorare
chimică** existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta.
Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5.

Telefon —.

KRAUSZ HENRIK

Budapest, IV, Veres Pálné u. 40.

Trimité mașini de prima calitate
SINGER pentru 80 fl. cu suveică
centrifugală 40 fl., mașini de cusut
centralbobin 45 fl., mașină de cu-
snt cu 6 sertare și suveică în
roată pentru 55 fl., mașini cen-
tralbobin cu suveică capitară
— pentru 65 floreni. —

Biciclete cu totul noi 50 fl., cu frână liberă
60 fl., deasemenea mașini industriale foarte
ieftine, cu bani gata.

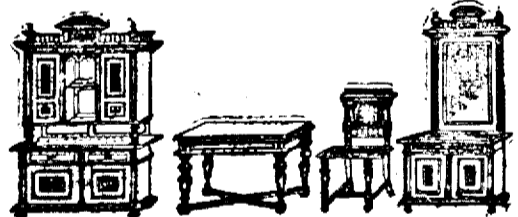
Vanzătorii au sca-
dență la preț, pros-
pecte gratuit și fr.
Correspond. în limba
magh. și germană.

MAGAZIN DE MOBILE

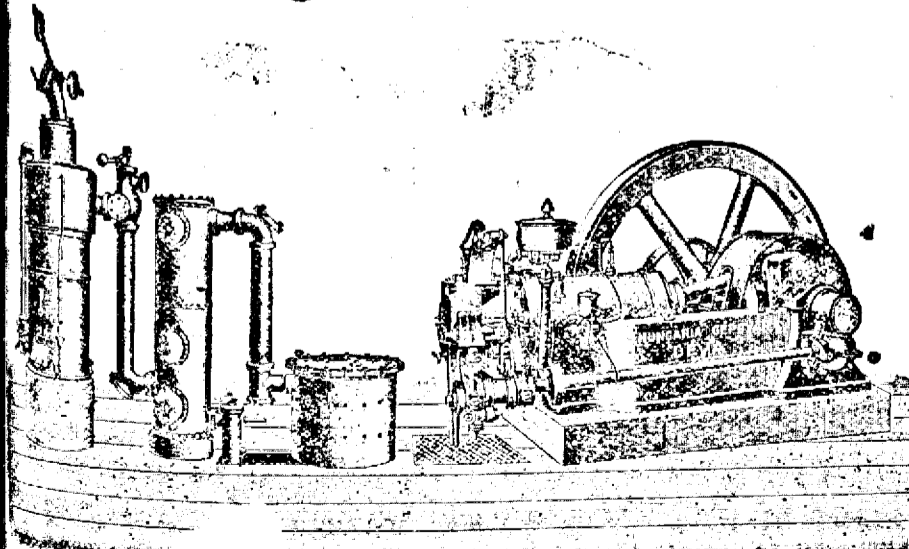
HACKER JOZSEF

timplar artistic pentru edificii și mobile, în
LUGOȘ, Str. Făgetului Nr. 91.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
magazine, birouri și locuințe, deasemenea
pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil,
pe lângă livrare promptă și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Lőrő Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA“ societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:

Tot-felul de mașini economice.

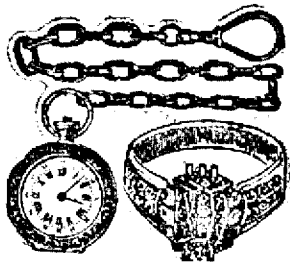
Garnituri de motoare cu benzină și ulei pentru trie-
rat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și
mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.

Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru
putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor
cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori
pentru urluit, măcinat și cherestrac. Apaducte și fântâni.

Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pen-
tru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor
mașini și automobile. — Specialități: instalarea de
camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de
ghiața, lapătării și fabrici de cașuri și repararea canelilor.

Stațiuni de automobile.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

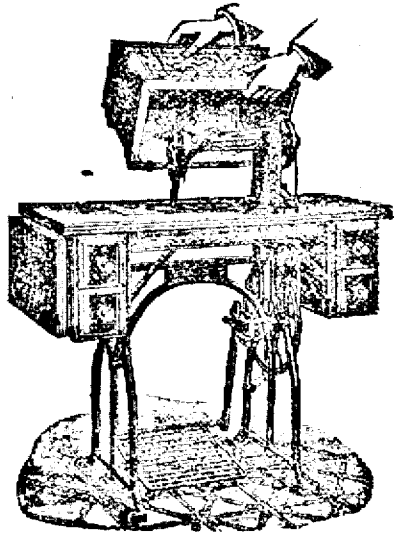
Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și giuvaergiu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de
totfelul de ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal și nickel
Articuli de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.
Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și
biciclete din Ungaria-de-sud.

Disting în Timișoara
la anul 1891 cu
marea medalie
de argint.

Fondat la 1880.

Reinhold ZOLLER

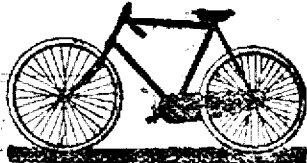
măiestru mechanic
FEHÉRTEPLOB
Schillergasse 8.
Lângă „Burg”.

Își recomandă
on. public din

loc și provincie marele său atelier me-
chanic unde se repară tot felul de mașini
de cusut și biciclete. Ține în
depozit tot felul de gramofone și plăci.

Ține în depozit cele mai
bune biciclete noi, mașini
de cusut și obiecte de casă
și industrie, așa d. e.
părți singuratic de ma-
șini și biciclete.

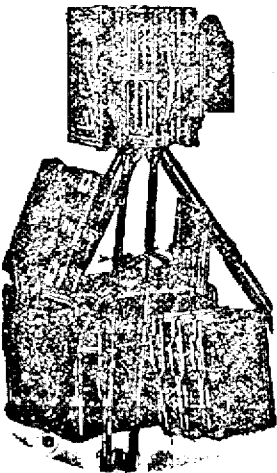
Prețuri moderate Serviciu pomt.

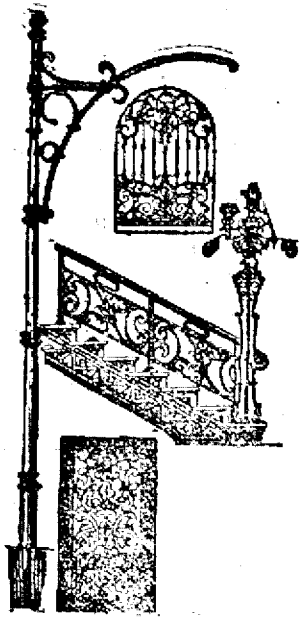
PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător
de mașini de fotografiat „KODAK” în
Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur,
enunt, nickel, cu pendulă, deșteptătoare,
redzeu cancelarie și de Schwarzwa'd. —
Mașini de fotografiat și ajustări pentru

amatori. Ochelari
veritabili Roden-
stock Diaphragma.
Mare asortiment de
sticle periscopice,
objective, lornete,
și de alte obiecte
optice. — Prăvălia
mea îi stă la dis-
poziția on. public
un Refraktometru
de Rodenstock
(mașină pentru exami-
narea ochilor)
prin ce se știe im-
ediat ce fel de sticle
sunt de lipsă. —

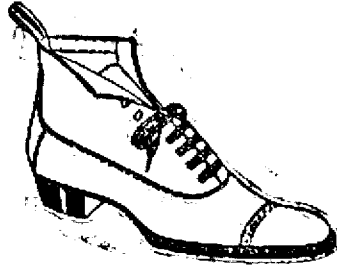

B. Bak Sándor

lăcătar și zidar specialist
Kolozsvár, Malom-u. nr. 10.

Recomandă vâртеje pentru ferestri sistem Szallasi
sunt cele mai bune — reprezentanță pentru părțile artice

În nou zidita fabrică se execută:
tot felul de lucrări de lăcătar, fiere pentru zidărie
compoziții de fier, gratii și lucrări de fier
gratii și lucrări specialiste de faur. — Telefon nr. 10.

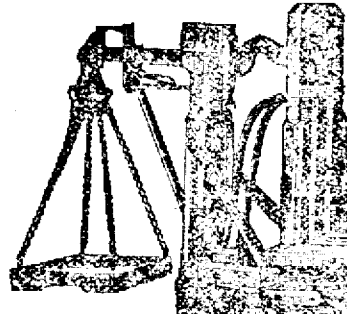
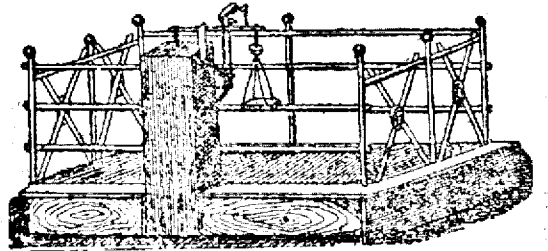
Prăvălie nouă de
ghete pentru dame și bărbați
Oradea-mare—Nagyvárad.
Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Căminul)

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost
mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar Ferenczi din Cluj. În urma
experiențelor câștigate pregătesc neexceptionabil și cu prețuri moderate ghetă
americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți, mai pregătesc și ghetă ortopedice
pede conform ordinilor medicale pentru picioare bolnave, apoi cizme elegante (ciobane)
pentru vânători și pentru călărit. — La comanda din provincie este de ajuns
unei ghetă folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distincție

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar.

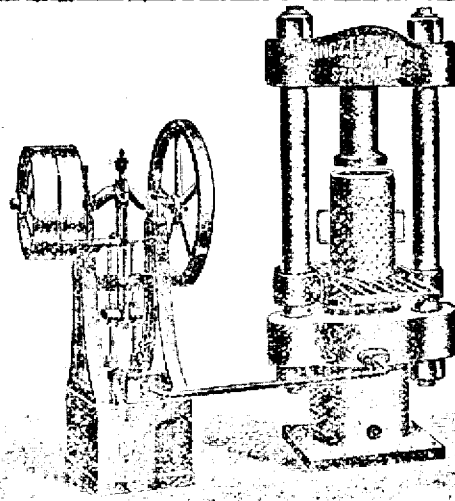
Prima fabrică de cumpene
și greutăți din Brașov.

PAUL WIDMANN
Brașov-Brassó,
Korház-u. 62.

Recomandă tot felul de:
cumpene și cântare, balanse-
zecimale, centimale și cumpene-pod,
precum și greutăți cu prețurile cele
mai moderate. — Serviciu conștiințios.

Se primesc
reparări și
autenticări
din nou.

Atelierul de mașini și pentru clădit
PRINCZ TESTVÉREK
din SZATMÁR.

- Pregătește petrine și orice mașini
- pentru stors olei, mănate cu apă
- mașini de desghioat, sfărmat
- și prese, pe lângă asta cele mai
- exacte transmisiuni cu
- — tracție circumpeșială. —
- ■ ■ Instalăm mori pe tain.
- ori cu cilindre. ■ ■ ■

Corneliu Demeter

:: apotecar ::

Orăștie (Szászváros) lângă bis. ev. ref.

PERONOSPIN

Mijloc aplicat cu cel mai mare folos contra peronosporii, la stropirea viilor. De 9 ani este în folosință cu cel mai bun succes.

Prin întrebuintarea »PERONOSPIN«-ului, viaa va fi holărit mai izumoasă, boabele de struguri mai muscatoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea petrii vinete, nu s'ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăta verzește peste măsură frunzele, și prin asta abstrage din puterea și sucul viței, ceea ce înseamnă pierdere de putere.

Pravul meu de stropit, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

Folosirea »PERONOSPIN«-ului e și mai ieftin și mai simplu în manipulare decât piatra vânăta. Întrebuintarea »PERONOSPIN«-ului: La stropirea întâi e a se pune un pachet într'o hectolitru de apă. La a doua stropire un pachet și jumătate, iar' la a treia, două pachete la o hectolitru de apă, mai trebuie pus și un kilogram de var nestâns.

Pravul va fi pus în un butoiu menit anume numai pentru mestecare (disolvare) și plin cu apă. În câteva minute pravul s'asolva. Apoi butoiul s'clătină bine. Așadar »PERONOSPIN«-ul nu trebuie mărunțit ori topit în apă caldă, ca piatra vânăta. La pravul pregătit de mine nu e iertat să se pînă sodă.

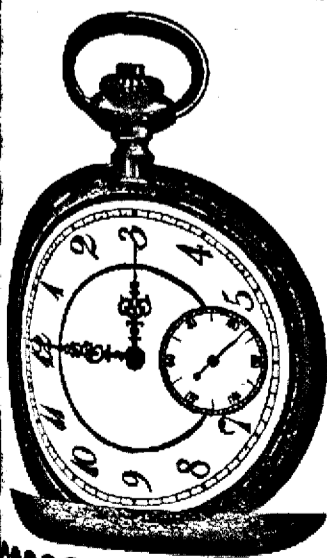
Fac atent pe fiecare, ca la cumpărarea de astfel de pravuri, să fie precaut, căci în comerțu să vând adese pravuri de nici o treabă, și pregătite de oameni, cari nici idee n'au despre compoziția lor astfel de pravuri, și așa proprietarul viței în loc să-și holosească, își face numai pagubă în via.

„PERONOSPIN“-ul

e aprobat ca cel mai bun, și prin folosință s'a dovedit a fi mai cu efect ca piatra vânăta sau alte asemenea mijloace, și e totodată cel mai lezne E preparat meu propriu. **Prețul unui pachet 50 fliteri.** Fiecare pachet e provăzut cu numele meu. La comanda de 15 pacheturi se trimite francoat adecă fără spese postale plătind numai 7 cor. 50 fl.

Stropirea cu »PERONOSPIN« e mai bine dacă se face în a senină; pe timp noros ori ploios nu, nici contra vântului.

Dar' »PERONOSPIN«-ul, afară de vii, s' poate folosi cu efect admirabil contra boalei de grampene, cum și la stăpîrea omidelor și insectelor stricăcioase la pomi; contra păduchilor de trandafiri (la trandafiri fără var), și la desinfectarea cotețelor de galițe.

Cele mai bune

oroloage

— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JAVOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Văd. Engel Vilmos^{-né}

Institut chimic pentru curățirea și vopsirea mătasei, stofei etc.

Făgăraș—Fogaras (Transilvania).

Intreprindere de primul rang.

Primește spre curățire chimică, cu prețurile cele
mai ieftine, fără ca să le descoase, tot-felul de
haine de bărbați și femei.

Haine pentru baluri, uniforme, cojoace de iarnă, coviltire,
covoare, lucruri de mână, șaluri, dantele, pene, mănuși, ș. a.

precum și ghetete din piele albă, etc. etc.

Aranjament modern și de specialitate:
Transformarea, curățirea și înălbirea perdelelor de dantele și a țesăturilor.

Primul atelier ardelenesc aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

sculptor și mă-
lestru pietrar.

Atelierul central al fabricii: Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii din: marmură, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

GUIDO KOVÁTS

atelier optic, meha-
nic și electrotehnic.

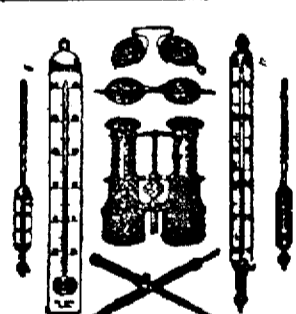
SIBIU—NAGYSZEBEN, Heltauergasse Nr. 27.

Recomandă depozitul bogat asortat de ochelari și zwickeri,
lornete de aur și argint, duble, nickel și plumb.

Cele mai fine lor-
nete campestre și
teleo-coape fran-
cuză de operă etc.
Lăvaze și utensilii
fotografice.

Barometru și
Termometru.

Gramofoane.
Atelier pentru apar-
ate fizicale pentru
școală etc.

Tot-felul de cum-
pene și măsură-
toare de fluidități
ș. a. pentru vinars,
vin, must, oțet și
cumpenă pentru —
zahăr. etc.

Mare depozit de:
instrumente chirur-
gicale. Reparările se fac
prompt și ieftin.
Serviciu conștințios.

INTREPRINDERE ROMĂNEASĂ.

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri

Oradea-mare-Nagyvárad.

Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9

Primește: plănuierea și zidirea de bi-
serici, școală, case notariale și a tot
felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de
cement, comande se primesc.

Magazin stabil de pietrii artificiale
pentru morminte. Prospecte gratuit.

Telefon 66-82

FISCHER TESTVÉREK

■ I struitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■
BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, (sufragerii, saloane, portale și porticari.

■ Mare depozit de sticlă în plăci. ■

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

Să ne credeți

că este în interesul D-voastră, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosea ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase reze sau mei nu se găsește între ele. Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. —

Comandele se pot face prin trimiț. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

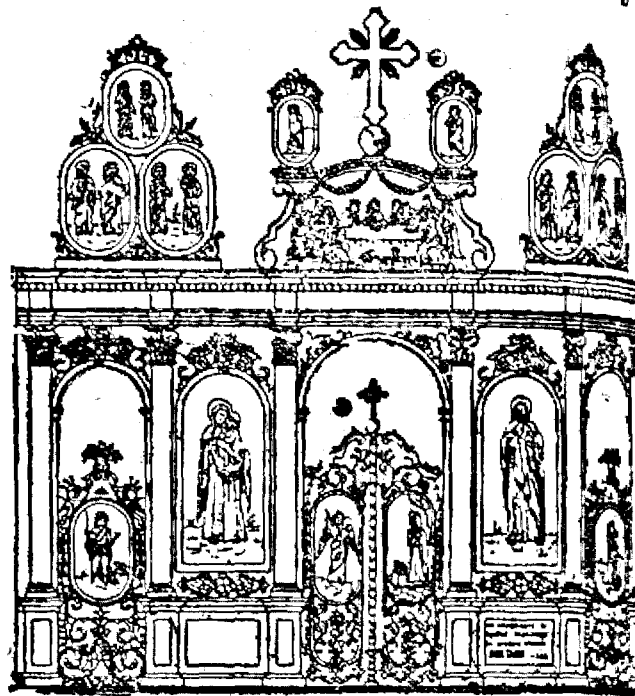
Fondată în 1870.

Fondată în 1870.

— Edificator de altare și iconostase bisericești.

Komáromi László

Rákospalota (I. Budapesta) Str. Főutca

Edifică și aranjază pe deplin: altare, iconostase, icoane, statuie, strane, amvoane, scaune (bănci) bisericești, etc.

Renovez pe deplin, ori în parte bisericile pe la prețuri foarte ieftine. Poftim pe ori-cine să mă compare prețurile mele cu ori-care din străinătate.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.